

Jak rozbroić bombę nienawiści? Skuteczna współpraca imigrantów i organów ścigania

Publikacja pokonferencyjna

Luty 2015

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ NA RZECZ
INTEGRACJI OBYWATELI PAŃSTW TRZECICH

W dniach 26-27 listopada 2014 r., pod hasłem *Jak rozbroić bombę nienawiści?* odbyła się konferencja podsumowująca kampanię MSW *Racism. Say it to fight it*. Niniejsza publikacja stanowi podsumowanie wydarzenia.

Chcielibyśmy podziękować za wszystkie głosy, które wybrzmiały na konferencji, natomiast szczególne podziękowania kierujemy w stronę autorów nadesłanych materiałów.

Redakcja: Zespół ds. Ochrony Praw Człowieka Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Publikacja została wydana w ramach projektu *Imigranci wobec przestępstw z nienawiści – czyli jak skutecznie dochodzić swoich praw* współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Integracji Obywateli Państw Trzecich.

List otwierający konferencję

Szanowni Państwo,

Witam wszystkich Państwa na konferencji *Jak rozbroić bombę nienawiści - skuteczna współpraca imigrantów i organów ścigania*.

Wszyscy rozumiemy, do czego może doprowadzić nienawiść rasowa. Wierzymy jednak, że zdołamy wyeliminować wszelkie - fizyczne, językowe, społeczne - przejawy dyskryminacji rasowej, ksenofobii, uprzedzeń. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych całkowicie podziela to przekonanie. To nasz resort czuje się w sposób szczególny odpowiedzialny za zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim osobom na terytorium naszego kraju. Dotyczy to bezspornie także imigrantów.

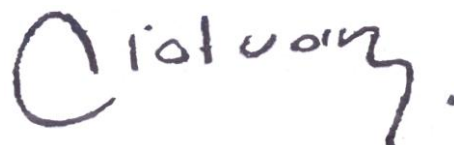
Od dziesięciu lat funkcjonuje w Ministerstwie specjalny Zespół ds. Ochrony Praw Człowieka, który monitoruje przypadki incydentów i przestępstw na tle rasowym i ksenofobicznym, skrupulatnie bada reakcje organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, analizuje pozyskane w ten sposób dane i pod tym kątem planuje dalsze szkolenia i przedsięwzięcia. Bacznie przygląda się także, czy funkcjonariusze prawidłowo reagują na zgłoszenia przejawów dyskryminacji na tle rasowym. Dlatego, we współpracy z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE, Zespół opracował i wdrożył *Program zwalczania przestępstw na tle nienawiści dla funkcjonariuszy organów ochrony porządku publicznego*, poprzez który funkcjonariusze mogą podnieść jeszcze swe kompetencje w zwalczaniu przestępstw na tle nienawiści rasowej, uczyć się prawidłowo rozpoznawać przejawy takiej nienawiści, nawiązywać kontakt z jej ofiarami, ścigać jej sprawców. Do połowy 2014 roku przeszkolono już ponad 70 tysięcy funkcjonariuszy.

Zespół ściśle współpracuje też z organizacjami pozarządowymi i środowiskami imigrantów. Te ostatnie mają szczególne znaczenie, bo wczesne zgłoszenie przestępstwa ze strony ofiar ma znaczenie kluczowe, a na przeszkodzie stają często bariery środowiskowe i językowe. Dlatego powstał program *Imigranci wobec przestępstw z nienawiści - czyli jak skutecznie dochodzić swoich praw*. Imigranci są informowani o polskich przepisach na temat ścigania przestępstw nienawiści i o tym, jak mogą i powinni reagować, gdy stykają się z przejawami tejże nienawiści. Kampania ma na celu przełamanie barier i ośmielenie imigrantów do aktywniejszych kontaktów z organami ścigania.

Dziś trzeba podjąć dalsze działania. Chcemy dowiedzieć się od samych imigrantów, jakie napotykają przejawy nienawiści rasowej, jakie bariery w dochodzeniu sprawiedliwości utrudniają im zgłaszanie każdego takiego przypadku. Ta wiedza pomoże nam wyeliminować to wysoce niepożądane zjawisko. Podobnie jak wiedza o sprawdzonych rozwiązaniach i procedurach aktualnie stosowanych za granicą.

Głęboko liczę, że rozmowy, jakie będą wszyscy Państwo prowadzić podczas konferencji, przyniosą tak potrzebne, konkretne rezultaty. Liczymy na każdy głos, w naszym wspólnym interesie, i życzę pożytecznie spędzonego tu czasu.

Teresa Piotrowska

Minister Spraw Wewnętrznych

Spis treści

List otwierający konferencję	3
ROZDZIAŁ I - PODSUMOWANIE KAMPANII <i>RACISM. SAY IT TO FIGHT IT</i>	5
Podsumowanie kampanii Racism. Say it to fight it	6
ROZDZIAŁ II- CHARAKTERYSTYKA PRZESTĘPSTW Z NIENAWIŚCI.....	10
Przestępstwa z nienawiści w regionie OBWE – perspektywa ODIHR	11
Charakterystyka przestępstw z nienawiści na podstawie danych ZPC MSW.....	16
Przestępstwa z nienawiści w perspektywie społeczności chińskiej	25
ROZDZIAŁ III DOBRE PRAKTYKI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZESTĘPSTWOM Z NIENAWIŚCI.....	28
Przeciwdziałanie przestępstwom z nienawiści w Szwecji	29
Inicjatywy podejmowane w Białymstoku na rzecz przeciwdziałania przestępstwom z nienawiści	40
Bezpieczeństwo studentów zagranicznych. Dobre praktyki Uniwersytetu Jagiellońskiego	44
Kampania społeczna „Inni – Nie Gorszi”	52
ROZDZIAŁ IV BARIERY W ZGŁASZANIU PRZESTĘPSTW Z NIENAWIŚCI	56
Przestępstwa z nienawiści w perspektywie społeczności afrykańskiej.....	57
Perspektywa osób zgłaszających przestępstwa z nienawiści	61
Przełamać bariery w komunikacji – jak porozumieć się z cudzoziemcem	64
Bariery i problemy w zakresie zgłaszania przestępstw z nienawiści i kontaktów imigrantów z organami ścigania	68
Propozycje rozwiązań	70
ANEKS ORYGINALNE WERSJE JĘZYKOWE WYSTĄPIEŃ	73
Hate crimes in the OSCE region – ODIHR’s perspective.....	74
Counteracting hate crimes in Sweden	78
Hate crime from african community perspective	88
Perspective of persons reporting hate crimes	91

ROZDZIAŁ I - PODSUMOWANIE KAMPANII *RACISM. SAY IT TO FIGHT IT*

Wirginia Prejs
Zespół ds. Ochrony Praw Człowieka
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Podsumowanie kampanii *Racism. Say it to fight it*

Kampania *Racism. Say it to fight it* stanowiła centralny element projektu *Imigranci wobec przestępstw z nienawiści – czyli jak skutecznie dochodzić swoich praw*, skierowanego do cudzoziemców – obywateli państw trzecich. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich).

Projekt ten jest odpowiedzią na potrzeby zgłoszone MSW przez samych cudzoziemców. Jego realizatorem jest Zespół ds. Ochrony Praw Człowieka, działający w strukturze Departamentu Kontroli, Skarg i Wniosków MSW (dalej - ZPC), który na co dzień zajmuje się monitorowaniem spraw związanych z przestępstwami z nienawiści oraz podejmowaniem działań mających na celu przeciwdziałanie takim zdarzeniom. Wykonując te zadania, Zespół współpracuje z organizacjami pozarządowymi i społecznościami cudzoziemskimi, m.in. poprzez uczestnictwo z spotkaniach informacyjnych. Podczas tych spotkań, zarówno przedstawiciele organizacji pozarządowych, jak i sami cudzoziemcy, wskazywali, że wciąż niewiele osób zgłasza przestępstwa z nienawiści organom ścigania. Podano następujące przyczyny:

- brak świadomości swoich praw – jako ofiary przestępstwa z nienawiści,
- brak wiedzy o kompetencjach poszczególnych instytucji w zakresie ścigania przestępstw (nie wiadomo do kogo zgłaszać się po pomoc),
- obawa przed niewłaściwym potraktowaniem przez funkcjonariuszy Policji i przed tym, że przestępstwo z nienawiści zostanie przez nich zlekceważone,
- brak wiary w skuteczność działań Policji.

Obserwacje Zespołu potwierdzały zasygnalizowane przez cudzoziemców problemy. Do ZPC MSW wielokrotnie wpływały pisma z ambasad innych państw, zawierające informacje o otrzymaniu skargi od cudzoziemca, który bądź to padł ofiarą przestępstwa z nienawiści, bądź to został niewłaściwie potraktowany przez funkcjonariuszy służb mundurowych. Sprawy te były przekazywane przez ambasady do MSW, a następnie rejestrowane przez ZPC i przesyłane do Policji. W związku z tym, docierały do organów ścigania z opóźnieniem.

Dlatego też MSW, wychodząc naprzeciw tym potrzebom, postanowiło przeprowadzić kampanię informacyjną, aby pokazać potencjalnym ofiarom przestępstw z nienawiści, jak mogą reagować na takie zdarzenia i jak zgłaszać te przestępstwa organom ścigania.

Projekt stanowi jednocześnie działanie komplementarne dla działań edukacyjnych prowadzonych intensywnie wśród funkcjonariuszy Policji. Od 2009 r. w polskiej Policji prowadzone są szkolenia w zakresie przeciwdziałania i zwalczania przestępstw z nienawiści w ramach *Programu zwalczania przestępstw na tle nienawiści dla funkcjonariuszy organów ochrony porządku publicznego*. Podczas tych szkoleń policjantom przekazywana jest wiedza o tym jak rozpoznawać przestępstwa z nienawiści i jak prawidłowo prowadzić czynności wykrywcze w tego rodzaju przypadkach. Uczestnikom są przekazywane również umiejętności związane z adekwatnym reagowaniem na przestępstwa z nienawiści i z postępowaniem z ofiarami tych przestępstw. Wydaje się, że te dwa działania łącznie - szkolenia policjantów i działania informacyjne na rzecz osób narażonych na przestępstwa z nienawiści - pozwolą na kompleksową walkę z tym zjawiskiem.

Kampania *Racism. Say it to fight it* rozpoczęła się w marcu 2014 r. Jej celem było przekazanie cudzoziemcom wiedzy na temat obowiązującego w Polsce prawa w zakresie problematyki przestępstw z nienawiści, a także informacji o tym, jakie działania mogą oni podjąć, gdy staną się ofiarami lub świadkami przestępstwa z nienawiści (do kogo się zwrócić, czego oczekiwać od poszczególnych instytucji). Jednocześnie, kampania miała na celu zachęcenie cudzoziemców do zgłaszania przestępstw z nienawiści organom ścigania, a w dalszej perspektywie – doprowadzenie do wzrostu poziomu zaufania obywateli państw trzecich do polskich instytucji publicznych. Wreszcie, kampania miała także zwrócić uwagę całego społeczeństwa na zagadnienie przestępstw z nienawiści.

Kampania miała zasięg ogólnokrajowy. Jej głównym symbolem była rasistowska bomba złożona z ksenofobicznych haseł i symboli faszystowskich. Bomba ta symbolizuje sytuację czynu motywowanego uprzedzeniami, z którym cudzoziemcy spotykają się na co dzień i z którym mogą zetknąć się właściwie wszędzie – na ulicy, w autobusie, kawiarni, klubie sportowym. Sytuacje takie ZPC obserwuje w ramach swoich działań monitoringowych.

Głównymi środkami przekazu były ulotki i strona internetowa www.reportracism.pl, których celem było przekazanie cudzoziemcom wiedzy merytorycznej. Oba te elementy dostępne były w 10 językach: angielskim, rosyjskim, ukraińskim, wietnamskim, polskim, arabskim, francuskim, ormiańskim, chińskim i tureckim. Jednocześnie, pomimo formalnego zakończenia kampanii w czerwcu 2014 r., oba te elementy wciąż pozostają dla cudzoziemców dostępne. Na stronie internetowej znajduje się ponadto formularz kontaktowy do zgłaszania przestępstw z nienawiści. Umożliwia on wysyłanie zgłoszeń elektronicznie bezpośrednio do Zespołu ds. Ochrony Praw Człowieka. Zgłoszenia przesyłane za pośrednictwem tego formularza wciąż napływają na skrzynkę Zespołu.

Aby zwiększyć prawdopodobieństwo, że ulotki trafią do osób, dla których zostały przeznaczone, są one rozpowszechniane wśród cudzoziemców za pośrednictwem podmiotów, które mają z nimi bezpośrednią styczność - zarówno instytucji publicznych, jak i organizacji pozarządowych zrzeszających społeczność cudzoziemskie czy pracujących z cudzoziemcami. Podmioty te mają swoje siedziby na terenie całego kraju. Pakiety z ulotkami przeznaczonymi do dystrybucji trafiły do:

- 126 organizacji pozarządowych,
- 74 uczelni, zarówno państwowych, jak i prywatnych (wybranych na podstawie wskaźnika umiędzynarodowienia),
- 16 urzędów wojewódzkich,
- 63 urzędów miast i gmin (wybieranych na podstawie danych o liczbie obywateli państw trzecich na danym terenie),
- 42 urzędów pracy (wybieranych na podstawie danych o liczbie obywateli państw trzecich na danym terenie),
- 18 pełnomocników ds. ochrony praw człowieka działających w Policji, innych podmiotów, takich jak: Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich; Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców; Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania, Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE oraz innych lokalizacji zidentyfikowanych jako miejsca spotkań cudzoziemców.

Informacje o kampanii były rozpowszechniane na plakatach, billboardach oraz citylightach. Billboardy i citylighty pojawiły się na ulicach wszystkich miast wojewódzkich, plakaty zawisły w jednostkach Policji, na uczelniach, w urzędach.

W ramach kampanii powstał również spot, który był wyświetlany w stacjach telewizyjnych (TVP, TVN, Polsat), a także na peronach i w wagonach warszawskiego metra, w środkach komunikacji miejskiej w Krakowie, Białymstoku, Lublinie, Szczecinie, Łodzi i Wrocławiu oraz w Internecie.

Informacja o kampanii była też prezentowana w audycjach radiowych.

Zasięg kampanii okazał się bardzo szeroki. Świadczy o tym zarejestrowana liczba odsłon strony internetowej oraz statystyk oglądalności spotu w telewizji i Internecie. Przede wszystkim jednak informacje o kampanii rozpowszechniane były na portalach prasowych i informacyjnych, stronach internetowych społeczności cudzoziemskich i organizacji pozarządowych, przy czym informacje te często pojawiały się tam bez udziału MSW, co świadczy o rozpowszechnianiu informacji o kampanii przez same osoby zainteresowane.

Kampania spotkała się z pozytywnym odzewem ze strony jej odbiorców, czemu dawali wyraz w treści zgłoszeń przesyłanych do Zespołu ds. Ochrony Praw Człowieka. Spotkała się również z pozytywnym odbiorem organizacji pozarządowych, organizacji

międzynarodowych oraz z zainteresowaniem przedstawicieli instytucji publicznych z innych krajów (m. in. Austrii, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Finlandii).

Kampania przyniosła wymierne efekty w postaci wzrostu liczby zgłoszeń przestępstw z nienawiści kierowanych do Zespołu ds. Ochrony Praw Człowieka MSW przez cudzoziemców i obywateli Polski.

Drugim, równie ważnym efektem kampanii jest zbudowanie sieci kontaktów Zespołu ds. Ochrony Praw Człowieka z licznymi organizacjami pozarządowymi w całym kraju i podmiotami publicznymi. To właśnie dzięki wszystkim tym podmiotom możliwe było dotarcie z przekazem kampanii do dziesiątek tysięcy cudzoziemców w Polsce. Jednocześnie, dzięki dalszej współpracy z tymi podmiotami możliwe będzie podejmowanie kolejnych działań i wspólnych inicjatyw, które pozwolą jeszcze bardziej efektywnie przeciwdziałać przestępstwom z nienawiści. Dyskusji nad tymi działaniami oraz wypracowaniu ich listy poświęcona została konferencja pn. *Jak rozbroić bombę nienawiści – skuteczna współpraca imigrantów i organów ścigania*, na której spotkali się przedstawiciele instytucji i organizacji współpracujących w ramach kampanii *Racism. Say it to fight it*.

ROZDZIAŁ II- CHARAKTERYSTYKA PRZESTĘPSTW Z NIENAWIŚCI

Aleš Hanek

Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE

Przestępstwa z nienawiści w regionie OBWE – perspektywa ODIHR

OBWE, skupiająca 57 państw w Ameryce Północnej, Europie i Azji Środkowej, jest największą na świecie regionalną organizacją bezpieczeństwa. Przyjęte przez OBWE kompleksowe podejście do kwestii bezpieczeństwa koncentruje się na trzech wymiarach: polityczno-wojskowym, ekonomicznym i środowiskowym oraz ludzkim – stanowiących zintegrowaną całość. ODIHR, jako instytucja OBWE koncentrująca się na ludzkim wymiarze bezpieczeństwa, zostało zobowiązane do wspierania państw w ich wysiłkach zmierzających do realizacji swoich zobowiązań w zakresie wymiaru ludzkiego.

Zgodnie z definicją OBWE, przestępstwa z nienawiści są czynami przestępczymi motywowanymi uprzedzeniami wobec określonych grup ludzi. Stanowią one zagrożenie dla bezpieczeństwa i mogą przerodzić się w przemoc stosowaną na szerszą skalę. Skuteczne przeciwdziałanie przestępstwom z nienawiści wymaga wieloaspektowego podejścia oraz zaangażowania w te kwestie przywódców politycznych, systemu sądownictwa karnego, służb społecznych i społeczeństwa obywatelskiego.

Państwa członkowskie OBWE uznały zarówno zagrożenie stwarzane przez przestępstwa z nienawiści, jak i konieczność kompleksowego reagowania w tym zakresie, i zobowiązały się między innymi do:

- uchwalenia dostosowanych do specyfiki państw przepisów, które przewidują zwiększenie wymiaru kary,
- niezwłocznego dochodzenia przestępstw z nienawiści i zapewnienia, że motywacja osób skazanych za takie przestępstwa będzie brana pod uwagę,
- wprowadzania lub dalszego rozwijania działań w zakresie budowania potencjału dla przedstawicieli organów ścigania, prokuratury oraz sądów w celu zapobiegania, dochodzenia i ścigania przestępstw z nienawiści,

- gromadzenia, przechowywania i publikowania wiarygodnych danych na temat przestępstw z nienawiści, uzyskiwanych w ramach systemu sądownictwa karnego, od Policji aż po sądy,
- oraz, co nie mniej ważne, przekazywania tych informacji ODIHR.

Z kolei ODIHR, na mocy tych samych decyzji państw członkowskich OBWE, został zobowiązany do wsparcia tych państw w budowaniu potencjału w zakresie przeciwdziałania przestępstwom z nienawiści. Aby wypełnić swój **mandat w zakresie budowania potencjału**, ODIHR opracowało szereg inicjatyw szkoleniowych skierowanych do Policji, prokuratorów i innych organów odpowiedzialnych za gromadzenie danych na temat przestępstw z nienawiści.

W związku z tym, chciałbym zwrócić uwagę na współpracę z polskimi władzami oraz, w szczególności, na kluczową rolę Ministerstwa Spraw Wewnętrznych we wdrażaniu programu ODIHR pn. *Szkolenie przeciwko przestępstwom z nienawiści dla organów porządku publicznego (TAHCLE)* w Polsce. Jak dotąd w szkoleniach z zakresu przestępstw z nienawiści w ramach TAHCLE wzięło udział około 70 000 funkcjonariuszy Policji.

Ponadto, należy zwrócić uwagę na dobrą, bieżącą współpracę z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych w zakresie podnoszenia świadomości na temat przestępstw z nienawiści popełnianych na szkodę przedstawicieli społeczności afrykańskiej w Polsce.

Mam również przyjemność poinformować, że ODIHR nawiązało kontakt z Biurem Prokuratora Generalnego, a także z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury w Lublinie. Mamy nadzieję, że kontakty te doprowadzą w Polsce do równie skutecznej realizacji programu ODIHR *Prokuratorzy i szkolenie w zakresie przestępstw z nienawiści (PAHCT)*.

ODIHR powierzono również pełnienie funkcji punktu gromadzenia informacji na temat przestępstw z nienawiści, statystyk i stosownych przepisów zgłaszanych przez państwa członkowskie OBWE. W tym roku, aby móc lepiej wypełniać nasz mandat, uruchomiliśmy **pod adresem HATECRIME.OSCE.ORG** stronę internetową umożliwiającą raportowanie **przestępstw z nienawiści**.

Na stronie tej prezentowane są dane uporządkowane według lat, kraju i rodzajów motywacji wynikającej z uprzedzeń.

Strony poświęcone poszczególnym państwom uwzględniają liczbę przestępstw z nienawiści odnotowywanych przez Policję oraz liczbę spraw objętych oskarżeniem i zakończonych wydaniem wyroku. W przypadku dostępności stosownych danych, ogólna liczba przestępstw z nienawiści jest podawana w podziale według rodzaju motywacji uprzedzeniowych. Państwa uczestniczące w projekcie zgłaszają również informacje na temat zmian legislacyjnych i krajowych inicjatyw na rzecz zwalczania przestępstw z nienawiści. Informacje oficjalne są uzupełniane o raporty nadsyłane ze strony

społeczeństwa obywatelskiego i organizacji międzyrządowych monitorujących incydenty na tle nienawiści oraz zmiany w politykach publicznych.

Strony poświęcone motywacji wynikającej z uprzedzeń dostarczają informacji na temat uprzedzeń będących źródłem przestępstw z nienawiści i przedstawiają dane zgłaszane w odniesieniu do tego rodzaju przestępstw z podziałem na poszczególne rodzaje motywacji. ODIHR zostało zobowiązane do zbierania informacji o przestępstwach z nienawiści w podziale na sześć kategorii motywacji wynikającej z uprzedzeń: rasizm, ksenofobia, uprzedzenia wobec Romów i Sinti, antysemityzm, uprzedzenia wobec muzułmanów, uprzedzenia wobec chrześcijan i wyznawców innych religii oraz inne motywy wynikające z uprzedzeń. Ostatnia kategoria obejmuje zgłoszenia dotyczące motywów związanych z uprzedzeniami, które są najczęściej zgłaszane ODIHR przez odnotowujące je państwa członkowskie OBWE. Obecnie są to między innymi przestępstwa motywowane uprzedzeniami wobec osób LGBT i wobec osób z niepełnosprawnościami.

Na omawianej stronie internetowej prezentowane są również narzędzia wykorzystywane przez ODIHR do walki z przestępstwami z nienawiści, m.in. wcześniej wspomniane programy szkoleniowe, a także szczegółowe wyjaśnienia dotyczące stosowanej przez nas metodologii.

Dane udostępniane na stronie HATECRIME.OSCE.ORG dotyczą okresu od 2009 r. do chwili obecnej. Dane na temat przestępstw z nienawiści dotyczące 2013 r. zostały udostępnione kilka dni temu z okazji Międzynarodowego Dnia Tolerancji. Zostały one dostarczone przez 36 państw członkowskich OBWE. Ponadto, 109 organizacji pozarządowych zgłosiło incydenty motywowane uprzedzeniami w 45 krajach.

Działania ODIHR w zakresie zgłaszania przestępstw z nienawiści mają na celu wskazanie częstotliwości występowania tych zdarzeń na obszarze OBWE. Różne metodologie gromadzenia danych, wielkość poszczególnych państw i ich struktura federacyjna, różne systemy prawne i wdrożone polityki, różne poziomy przeszkolenia przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych – to tylko kilka z czynników, które sprawiają, że osiągnięcie tego celu pozostaje raczej ambitnym zamierzeniem. Choć możliwe jest poczynienie pewnych ogólnych spostrzeżeń na temat przestępstw z nienawiści popełnianych w regionie OBWE, a także określenie pewnych tendencji obserwowanych w tym regionie, dostępne dane nie pozwalają na przeprowadzenie bezpośredniego porównania sytuacji w różnych państwach, a zatem należy je ostrożnie interpretować. Na przykład, wyższe dane liczbowe mogą znaczyć, że w danych państwach podchodzi się z większą rzetelnością do kwestii rejestrowania przestępstw z nienawiści, bądź ich ofiary chętniej składają doniesienia o ich popełnieniu niż ma to miejsce w innych krajach. Jednocześnie, niższe dane liczbowe nie muszą oznaczać, że popełnianych jest mniej przestępstw z nienawiści; może to być oznaką, że nie wszystkie ofiary takich przestępstw zgłaszają ich popełnienie.

Dostępne dane pozwalają jednak na określenie pewnych **wyzwań** związanych z gromadzeniem informacji na temat przestępstw z nienawiści. ODIHR odnosi się do niektórych wyzwań krajowych w swoich kluczowych spostrzeżeniach, znajdujących się na dole strony poświęconej danemu państwu. Do każdego państwa członkowskiego OBWE przypisane jest jedno kluczowe spostrzeżenie, które jest poddawane corocznemu przeglądowi. Spostrzeżenia ODIHR mogą zwrócić uwagę rządów na ewentualne braki w zakresie zbierania danych na temat przestępstw z nienawiści oraz pomóc im w określeniu obszarów wymagających poprawy.

Pozostały czas chciałbym poświęcić na odniesie się do kilku istotnych problemów, które pojawiają się regularnie, jeśli chodzi o przekazywanie danych do ODIHR.

Wspomniany już problem **niezgłaszania przestępstw** pozostaje głównym wyzwaniem w przedmiotowym zakresie. Wiele ofiar przestępstw z nienawiści nie zgłasza ich popełnienia. Dzieje się tak z wielu powodów, począwszy od barier językowych po powątpiewanie w kompetencje organów władzy, jeśli chodzi o skuteczne reagowanie na takie zdarzenia, strach przed wtórną wiktymizacją, czy też opór przed ujawnieniem orientacji seksualnej lub tożsamości płciowej w przypadku ofiar z grupy LGBT. Niezgłaszanie tego rodzaju przestępstw ma poważne konsekwencje – państwa nie są w stanie opracować skutecznych form reagowania na przestępstwa z nienawiści, podczas gdy faktyczna skala problemu pozostaje nieznana. Istnieje wiele dobrych praktyk, które można zastosować podejmując próbę pokonania tego problemu. Jedną z nich jest podnoszenie świadomości na temat przestępstw z nienawiści wśród ofiar, ogółu społeczeństwa i władz. Przedstawiono wcześniej informacje, dotyczące doskonałej inicjatywy polskiego rządu. Rządy powinny także współpracować ze społecznościami, z których pochodzą ofiary i zaangażowanymi organizacjami pozarządowymi, aby zachęcać do zgłaszania przestępstw z nienawiści. Po raz kolejny, dzięki tej konferencji mamy możliwość zaznajomienia się z wieloma przykładami takiej współpracy. ODIHR jest gotowe świadczyć pomoc w zakresie rozwijania potencjału organizacji pozarządowych monitorujących przestępstwa z nienawiści. I wreszcie, w uzyskaniu pełniejszego obrazu problemu może pomóc ocena niezgłoszonych przestępstw z nienawiści poprzez ankiety wiktymizacyjne.

Kraje przesyłające dane na temat przestępstw z nienawiści często nie rozróżniają spraw w odniesieniu do określonych grup, przeciwko którym skierowane jest przestępstwo. Może to być problem związany jedynie z gromadzeniem danych – motywacja uprzedzeniowa jest odnotowywana, lecz nie są dostępne odpowiednie statystyki. Bądź też władze nie odnotowały w przypadku zgłoszonego przestępstwa z nienawiści motywacji uprzedzeniowej. Tak czy inaczej, problemy związane z odnotowywaniem motywacji wynikającej z uprzedzeń oraz dezagregacji danych poważnie utrudniają kształtowanie adekwatnych polityk publicznych, jak właściwą reakcję wymiaru sprawiedliwości. Pierwszym niezbędnym krokiem jest odpowiednia identyfikacja przestępstw z nienawiści i ich rejestrowanie jako takich przez organy ścigania i prokuraturę. Działania prowadzone

przez ODIHR w celu budowania potencjału w obszarze gromadzenia danych, jak również nasze programy szkoleniowe, są łatwo dostępnymi narzędziami w tym zakresie.

Ze względu na rosnące skutki przestępstw z nienawiści wszystkie tego rodzaju zdarzenia stanowią zagrożenie dla społeczności. Niektóre przypadki przestępstw z nienawiści trafiają na czołówki gazet – morderstwa na tle rasowym, podpalenia, zamachy bombowe lub zdarzenia z udziałem znanych ekstremistów. Należy jednak odnotować, że zdecydowana **większość przestępstw z nienawiści nie jest nagłaśniana** przez media: ataki fizyczne, nieznaczne szkody na mieniu, graffiti, itp. Zapewne sprawcy większości przestępstw z nienawiści NIE są neonazistami, NIE mają wytatuowanych swastyk i NIE uczestniczą regularnie w demonstracjach. Wręcz przeciwnie, to „zwykli” przestępcy popełniający przestępstwa motywowane uprzedzeniami wystawiają najczęściej na próbę działania wymiaru sprawiedliwości. Może się to okazać szczególnym wyzwaniem w krajach, w których reakcja na ukierunkowaną przemoc ma zazwyczaj miejsce w ramach walki z ekstremizmem lub przemocą na tle politycznym.

Ostatnia kwestia, którą chcę poruszyć, dotyczy konieczności **rozdzielenia między przestępstwami z nienawiści a mową nienawiści**. Mowa nienawiści stwarza warunki sprzyjające popełnianiu przestępstw z nienawiści, w związku z czym konieczne są odpowiednie działania w tym zakresie. Większość krajów zdecydowała się na penalizację niektórych form mowy nienawiści. Rozwiązania w ramach prawa karnego są rekomendowane także przez niektóre organizacje międzynarodowe. Przesyłane dane, które zasilają rejestr przestępstw z nienawiści prowadzony przez ODIHR często dotyczą tych dwóch pojęć. Stąd kluczowym spostrzeżeniem wskazywanym w tym roku najczęściej jest zalecenie rozdzielenia danych dotyczących mowy nienawiści i tych dotyczących przestępstw z nienawiści. Zobowiązania OBWE wyraźnie rozróżniają te dwa pojęcia. Monitorowanie przestępstw z nienawiści opiera się rejestrowaniu motywacji sprawców. Natomiast przypadki dotyczące mowy nienawiści wiążą się z publicznym wyrażaniem poglądów uznawanych za szkodliwe. Aby reakcja ze strony wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych była właściwa oraz aby realizowane polityki były skuteczne, konieczne jest wyraźne rozróżnienie między nimi. Powinno to także znaleźć odzwierciedlenie w danych przekazywanych ODIHR-owi.

Jacek Mazurczak
Zespół ds. Ochrony Praw Człowieka
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Charakterystyka przestępstw z nienawiści na podstawie danych Zespołu ds. Ochrony Praw Człowieka MSW

Podstawowe pojęcia

Mając na względzie, że w polskim *Kodeksie karnym* brak jest definicji przestępstwa z nienawiści, Zespół ds. Ochrony Praw Człowieka, realizując swoje działania, posługuje się roboczą definicją przestępstwa z nienawiści sporządzoną przez ODIHR OSCE:

Przestępstwo z nienawiści to:

(A) Każde przestępstwo natury kryminalnej, włączając w to przestępstwa wymierzone w ludzi i ich mienie, w wyniku którego ofiara, lokal, lub inny cel przestępstwa, są dobierane ze względu na ich faktyczne bądź domniemane powiązanie, związek, przynależność, członkostwo lub udzielanie wsparcia grupie zdefiniowanej w punkcie B.

(B) Grupa może być wyróżniana na podstawie cech charakterystycznych wspólnych dla jej członków, takich jak faktyczna lub domniemana rasa, narodowość lub pochodzenie etniczne, język, kolor skóry, religia, płeć, wiek, niepełnosprawność fizyczna lub psychiczna, orientacja seksualna lub inne podobne cechy.

Definicja ta jest także podstawą do sporządzenia niniejszej analizy.

Pojęcie mowy nienawiści również jest kategorią pozaprawną, nieposiadającą legalnej definicji. Komitet Ministrów Rady Europy zdefiniował ją jako „każdą formę wypowiedzi, która rozpowszechnia, podżega, propaguje lub usprawiedliwia nienawiść rasową, ksenofobię, antysemityzm lub inne formy nienawiści oparte na nietolerancji, włączając w to nietolerancję wyrażaną w formie agresywnego nacjonalizmu lub etnocentryzmu, dyskryminacji lub wrogości wobec mniejszości, migrantów lub osób wywodzących się ze społeczności imigrantów”. Podstawowe cechy mowy nienawiści to werbalizm (bełkot językowy); używanie wyrażeń wartościujących, agresja werbalna; dogmatyczność i apodyktyczność; nieuzasadnione uogólnianie; manipulacja faktami. Mowa nienawiści jest więc pojęciem szerszym niż przestępstwa z nienawiści, zatem nie zawsze wpisuje się w zakres właściwości Zespołu ds. Ochrony Praw Człowieka. Mowę nienawiści należy

rozróżnić na typową mowę nienawiści, zawierającą prosty, często wulgarny przekaz i racjonalizującą mowę nienawiści, która swój niechętny stosunek do danej mniejszości społecznej stara się wytłumaczyć, przeważnie manipulując faktami lub dokonując nieuzasadnionych uogólnień.

Monitoring

Jednym z podstawowych zadań Zespołu jest prowadzenie monitoringu spraw związanych z przestępstwami z nienawiści. Monitoring ten bazuje na otrzymywanych z Policji informacjach o zdarzeniach, które mogą mieć taki charakter, zgłoszeniach wpływających do Zespołu od organizacji pozarządowych i osób fizycznych, a także na aktywnym poszukiwaniu informacji w mediach i Internecie. Należy zaznaczyć, że działalność Zespołu nie ogranicza się jedynie do samej sprawozdawczości – przyglądamy się sposobowi prowadzenia sprawy przez Policję i przekazujemy ewentualne wątpliwości np. odnośnie kwalifikacji prawnej czynu.

Metodologia

Niniejsza analiza została sporządzona w oparciu o metodę jakościową. Jej głównym celem nie będzie zatem przedstawienie informacji ilościowych o poszczególnych rodzajach przestępstw, ale odkrycie ich wzorców, zależności pomiędzy nimi oraz cech szczególnych, które nie mogłyby zostać wykryte w zwykłym badaniu o charakterze ilościowym.

Pytania badawcze, jakie zostały postawione to przede wszystkim pytanie o specyfikę poszczególnych rodzajów przestępstw z nienawiści, a także pytanie o symbole nienawiści pojawiające się w odniesieniu do czynów wymierzonych w poszczególne grupy mniejszościowe oraz pytanie o różnicę pomiędzy przestępstwami popełnianymi w Internecie a przestępstwami popełnianymi poza rzeczywistością wirtualną.

W celu odpowiedzi na powyższe pytania, zastosowano technikę analizy treści oraz komputerowo wspomaganą analizę danych jakościowych. Badanie zasadnicze zostało poprzedzone *desk researchem*, umożliwiającym stworzenie ram teoretycznych i przygotowanie klucza kodowego. Podstawę źródłową pracy stanowiły materiały zgromadzone przez Zespół ds. Ochrony Praw Człowieka w sprawach objętych monitoringiem w latach 2013-2014. Każde z przestępstw zostało przyporządkowane do następującej kategorii sprawy: żydzi, muzułmanie, Rosjanie, Czeczeni, Ukraińcy, rasizm dotyczący Afrykanów i rasizm dotyczący osób pochodzących z Azji Południowo-Wschodniej. Liczba spraw objętych analizą wyniosła 372. Ze względu na wysoką częstość przypadków zdecydowaliśmy się na wyodrębnienie czynów skierowanych przeciwko Żydom, pomimo, że stanowią oni mniejszość narodową, a co do zasady, nie są imigrantami.

Przestępstwa przeciwko Żydom – 21 % spraw

Na wstępie należy rozróżnić pojęcie antysemityzmu tradycyjnego, wtórnego i spiskowego. Klasyfikacją tą posługuje się Centrum Badań nad Uprzedzeniami UW, które prowadzi Polski Sondaż Uprzedzeń oraz opracowało w 2014 r. raport dotyczący mowy nienawiści. Źródłem antysemityzmu tradycyjnego są stereotypy dotyczące religii, a mianowicie niechęć do judaizmu, objawiająca się np. w mitach o rytualnym wykorzystywaniu krwi chrześcijan czy porywaniu chrześcijańskich dzieci. Kolejnym rodzajem jest antysemityzm wtórny, którego podstawą są normy społeczne pozwalające na niechęć wobec Żydów. Polega on na obarczaniu Żydów winą za Holocaust, umniejszaniu jego znaczenia czy zaprzeczaniu mu, odcinaniu się od przeszłości. Antysemityzm spiskowy polega na oskarżaniu Żydów o dążenie do przejścia władzy nad krajem czy światem. Żydzi są w nim postrzegani jako jeden byt, a ich działania mają charakter skryty¹. Antysemityzm spiskowy często idzie w parze z polityką – przestępstwa o kontekście politycznym zawierają się wyłącznie w tej kategorii. Należy także wspomnieć o antyizraelskości, przez niektórych badaczy wyróżnianej jako rodzaj antysemityzmu, którego źródłem jest krytyka państwa Izrael².

Jak wykazała przeprowadzona analiza treści, wśród mowy nienawiści będącej przestępstwami, nad pozostałymi rodzajami antysemityzmu, wyraźnie dominuje antysemityzm spiskowy. Jest to jednocześnie wskazówka dla podmiotów zwalczających szeroko rozumianą mowę nienawiści, który z rodzajów antysemityzmu jest najbardziej niebezpieczny.

Symbole stosowane przez sprawców to przede wszystkim przekreślona gwiazda Dawida, gwiazda Dawida na szubienicy oraz przedstawienia graficzne nawiązujące do Holocaustu.

Przestępstwa na szkodę Żydów to przede wszystkim typowa mowa nienawiści – napisy i symbole na elewacjach budynków. Osobny rodzaj przestępstw stanowią dewastacje cmentarzy i miejsc pamięci, polegające na umieszczaniu napisów i symboli na murach i nagrobkach oraz na przewracaniu macew. W Internecie również dominuje antysemityzm spiskowy oraz typowa mowa nienawiści.

Przestępstwom z nienawiści wobec Żydów często towarzyszy przestępstwo propagowania ustroju totalitarnego oraz nawiązania do historii i Holocaustu przejawiające się w stosowaniu haseł nazistowskich w języku niemieckim. Bywa, że przestępstwa te odnoszą się także do kategorii obrzydzenia np. poprzez powiązanie Żydów z nieutrzymywaniem higieny. Przestępstwa te często związane są z grupami nienawiści, przede wszystkim ze społecznością pseudokibiców – świadczy o tym np. umieszczanie emblematów czy nazw klubów obok treści nienawistnych.

¹ M. Bilewicz, M. Marchlewska, W. Sorał, M. Winiewski, *Mowa nienawiści. Raport z badań sondażowych*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa 2014, s. 36-37.

² Tamże.

Przestępstwa przeciwko muzułmanom – 7% spraw

Przestępstwa popełnione przeciwko muzułmanom to napisy i symbole na budynkach, zniewagi w kontakcie bezpośrednim, groźby karalne, dewastacje meczetów i mizarów, udaremnienie przebiegu legalnego zgromadzenia oraz podpalenie meczetu.

Do najczęściej stosowanych symboli należy symbol przekreślonego księżyca, czy symbol świni, które są umieszczane na obiektach kultu. Niestety wśród ww. symboli islamofobicznych pojawia się na elewacjach również symbol Polski Walczącej. Przestępstwa islamofobiczne przybierały bardzo szeroki zakres, natomiast mowa nienawiści miała charakter typowy. W Internecie mowa nienawiści przybiera częściej formę racjonalizującej mowy nienawiści. Były to zarówno komentarze pod artykułami, jak i odrębne strony tematyczne. Islamofobiczna mowa nienawiści w Internecie często wiąże się z portalami społecznościowymi.

W stosowanej przez sprawców mowie nienawiści pojawia się wątek rasowy, związany z kolorem skóry pokrzywdzonych.

Przestępstwa na szkodę muzułmanów wyróżnia także wybieranie organizacji muzułmańskich jako obiektu ataku samego w sobie. Chodzi tu przede wszystkim o niszczenie budynków będących siedzibami tych organizacji, zakłócanie przebiegu organizowanych wydarzeń oraz groźby przeciwko tym organizacjom. Osobną grupę tych przestępstw stanowią czyny na szkodę osób pochodzenia tureckiego, które często związane były z prowadzonymi przez nich lokalami gastronomicznymi. Ponadto w incydentach i przestępstwach z nienawiści, często postawy antymuzułmańskie wiążą się ze sporami sąsiedzkimi i osobistymi.

Przestępstwa przeciwko Rosjanom - 3% spraw

W mowie nienawiści kierowanej przeciwko Rosjanom pojawiają się takie motywy jak rzekoma agresywność Rosjan, nieuczciwość i kradzieże oraz zacofanie cywilizacyjne, niemniej wśród przestępstw dominuje motyw agresji, zwłaszcza w kontekście historycznym.

Jeśli chodzi o stosowaną symbolikę to sprawcy często sięgają po czerwoną farbę, którą oblewają miejsca pamięci i pomniki. Po za tą symboliką sprawcy posługują się tekstem umieszczanym na murach i budynkach. Zaznaczenia także wymaga, że część z objętych monitoringiem czynów ma związek z trwającym konfliktem rosyjsko-ukraińskim. Pozostałe przestępstwa to naruszenia nietykalności w kontakcie bezpośrednim oraz pobicia.

Przestępstwa przeciwko Czechenom – 7% spraw

Należy zwrócić uwagę przede wszystkim na regionalny wymiar przestępstw na szkodę Czechenów – wszystkie zarejestrowane sprawy dotyczyły województwa podlaskiego. Przestępstwa te przybierały formę napisów na budynkach i przystankach autobusów, naruszeń nietykalności i zniewag w kontakcie bezpośrednim, pobić, ataków na domy oraz zakłóceń wydarzeń kulturalnych jak „Białystok dla tolerancji”. Cechą wspólną większości z tych przestępstw jest związek z miejscami życia codziennego – do przestępstw dochodziło w takich miejscach jak ulica, targ, przystanek, autobus czy klub. Dochodziło też do ataków na domy – wybijania szyb oraz podpaleń drzwi.

Także cyberprzestępczość ma charakter regionalny. Przeważnie były to komentarze zamieszczane pod artykułami, w których pojawiały się wypowiedzi wyrażające obrzydzenie w stosunku do Czechenów oraz związane z kwestiami ekonomicznymi, dotyczącymi pobytu Czechenów na terytorium RP.

Przestępstwa te były popełniane także na szkodę małoletnich, często zaledwie kilkuletnich dzieci. Część z objętych monitoringiem przestępstw dotyczyła także wyznania i narodowości oraz łączyła się z przestępstwem propagowania ustroju totalitarnego.

Przestępstwa przeciwko Ukraińcom – 2% spraw

Wśród symboli nienawiści należy wskazać odwrócony Tryzub (godło Ukrainy), któremu towarzyszy symbol falangi (znak Obozu Narodowo-Radykalnego). Mowa nienawiści kierowana przeciwko Ukraińcom ma charakter typowy, pojawiają się w niej takie motywy jak agresja Ukraińców, kwestie związane z historią oraz brakiem cywilizacji. Dane pochodzące z monitoringu, a więc dotyczące przestępstw, wskazują przede wszystkim na motyw agresji oraz zaszłości historycznych. Przestępstwa te najczęściej przybierają formę dewastacji pomników UPA. Naruszenia nietykalności i zniewag w kontakcie bezpośrednim. Pojawiły się też przestępstwa związane z cerkwiami – wrzucenie petardy i podpalenie. Charakter przestępstw i sposób działania sprawców świadczy o istnieniu grup nienawiści. Przestępstwa popełniane w Internecie również mają charakter typowej mowy nienawiści, ale pojawiają się w niej elementy racjonalizujące, mające związek z historią. Również w tego rodzaju przestępstwach pojawiają się kwestie związane z aktualnym konfliktem ukraińsko-rosyjskim.

Przestępstwa przeciwko Afrykanom – 20% spraw

Symbolika przestępstw rasistowskich jest bardzo szeroka, to m.in. symbol krzyża celtyckiego, Afrykanin na szubienicy oraz małpa. Symbolika małpy jest także wykorzystywana w wypowiedziach dotyczących Afrykanów. Mowa nienawiści ma charakter typowy, podkreślany jest w niej brak cywilizacji i brak inteligencji oraz dehumanizuje ona pokrzywdzonych przestępstwem. Podobny charakter mają przestępstwa objęte naszym monitoringiem.

Katalog rodzajów przestępstw jest bardzo szeroki - od napisów i symboli na budynkach, przez zniewagi i groźby karalne w kontakcie bezpośrednim, po rozboje, wymuszenia rozbójnicze i spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Do przestępstw tych dochodzi w miejscach życia codziennego Afrykanów takich jak ulica, sklep czy okolice miejsc zamieszkania ofiar. Do przestępstw tych dochodzi także w lokalach gastronomicznych należących do Afrykanów. W obszarze tym działają grupy nienawiści, często mające związek z środowiskami kibicowskimi. Duża część z tych przestępstw polega na znieważaniu piłkarzy pochodzenia afrykańskiego. Mowa nienawiści w Internecie ma charakter typowy i również odnosi się do kwestii kompetencyjnych i cywilizacyjnych, dotyczy przeważnie portali społecznościowych.

Przestępstwa przeciwko osobom pochodzącym z Azji Południowo-Wschodniej – 1% spraw

Symbolika to przede wszystkim krzyże celtyckie, wykorzystywana jest także żółta farba oraz znak Polski Walczącej. Przestępstwa te to napisy i symbole na lokalach gastronomicznych oraz znieważanie dzieci. Biorąc pod uwagę niewielką liczbę zarejestrowanych czynów możemy przyjąć, że przestępstwa te przeważnie nie są zgłaszane – jest to tzw. zjawisko under-reportingu.

Grupy nienawiści

Biorąc powyższe pod uwagę, możemy wyodrębnić kilka cech grup nienawiści. Grupy te mają także związek z przestępstwem propagowania ustroju totalitarnego, często zajmują się również inną działalnością przestępczą. Przestępstwa te poprzedzone są rozpoznaniem środowiska ofiar, organizacje te dysponują informacjami o siedzibach i działalności organizacji migranckich, a czyny, których się dopuszczają, wymagały wcześniejszego przygotowania. Grupy te mają powiązania ze środowiskiem pseudokibicowskim i z ruchami skrajnie prawicowymi, o czym świadczą umieszczane na miejscu zdarzenia napisy i symbole.

Podsumowanie

Uwagę zwraca przede wszystkim szeroki zakres czynów. Czyny te dotyczą przede wszystkim umieszczania napisów i symboli na budynkach, zniszczenia mienia, dewastacji miejsc pamięci, zniewag i gróźb karalnych w kontakcie bezpośrednim, zniewag i nawoływania do nienawiści w Internecie oraz naruszenia nietykalności cielesnej, uszkodzeń ciała i pobić. Pojawiały się także przestępstwa spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, rozboje i wymuszenia rozbójnicze oraz podpalenia.

Jak wykazała przeprowadzona analiza, przestępstwa z nienawiści dotyczące danej mniejszości mają wiele cech wspólnych z odnoszącą się do nich mową nienawiści. Jednak, w przypadku niektórych mniejszości przestępstwo zniewagi przybierało charakter typowej mowy nienawiści, podczas gdy szeroko rozumiana mowa nienawiści dotycząca tej mniejszości, która nie zawsze stanowi przestępstwo, miała charakter racjonalizujący.

W przypadku mniejszości takich jak Czecheni czy Afrykanie do przestępstw dochodziło w miejscach życia codziennego ofiar takich jak ulice, sklepy, lokale gastronomiczne, kluby czy miejsca zamieszkania. Osobną grupę przestępstw stanowią przestępstwa na szkodę właścicieli i pracowników lokali gastronomicznych prowadzących działalność w zakresie kuchni krajów swojego pochodzenia. Fakt popełniania przestępstw na szkodę dzieci i kobiet, dowodzi dehumanizacji ofiar. Wiele z popełnianych przestępstw miało ścisły związek z przestępstwami propagowania ustroju totalitarnego. Towarzyszyły im także hasła patriotyczne oraz symbol Polski Walczącej.

Czyny w podziale na grupy mniejszościowe

Mniejszość	%
Żydzi	21%
Afrykanie	20%
Romowie	9%
Muzułmanie	7%
Czeczeni	7%
Rosjanie	3%
Ukraina	2%
Azja	1%
Inne (LGBT, Europa Zach, kraje Ameryki Łacińskiej, pozostałe religie, światopogląd)	31%

Czyny w podziale na województwa

Województwo	% czynów
dolnośląskie	8%
kujawsko-pomorskie	4%
lubelskie	4%
lubuskie	1%
łódzkie	7%
małopolskie	9%
mazowieckie	12%
opolskie	4%
podkarpackie	5%
podlaskie	14%
pomorskie	4%
śląskie	17%
świętokrzyskie	4%
warmińsko-mazurskie	2%
wielkopolskie	4%
zachodniopomorskie	2%

Magdalena Więsak
Polskie Stowarzyszenie Chińczyków

Przestępstwa z nienawiści w perspektywie społeczności chińskiej

Mówiąc o przestępczości, należy zwrócić uwagę na różne aspekty i znaczenia tego pojęcia, rozumianego zarówno w znaczeniu komparatystycznym jak i hermeneutycznym. Od znaczenia przestępczości w rozumieniu społecznym, najczęściej postrzeganym jako złe przystosowanie, odstawanie/odchylenie od normy społecznej, poprzez znaczenie psychologiczne, antropologiczne, filozoficzne, religijne, kulturowe, resocjalizacyjne, kształtujące przede wszystkim taką postawę, która poprzez uświadomienie społeczności doprowadzi do efektu realizacji, wejścia w pełne, zresocjalizowane z pożytkiem dla całego społeczeństwa, wartościowe życie, do aspektu rozumianego przez proces karny, w którym przestępstwo najogólniej mówiąc, określone jest jako czyn zabroniony i zagrożony karą.

Z punktu widzenia omawianego tematu, interesować nas będzie przede wszystkim zakres przestępstw z nienawiści, mając na uwadze ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks Karny*.

W swojej wypowiedzi skoncentruję się wyłącznie na wypowiedziach prezesa Polskiego Stowarzyszenia Chińczyków, informacjach uzyskanych od Komendanta Komisariatu Policji w Lesznowoli, Ambasady i Konsulatu Chińskiego w Polsce, jak i na własnych obserwacjach.

I tak, patrząc na przestępczość przez pryzmat Kk:

Art. 6: Mówi o czynie zabronionym, w którym popełnienie czynu wynikało z działania lub zaniechania,

Art.7§ 1. Dzieli przestępstwa na zbrodnie i występki.

Art. 8. Wskazujący, że zbrodnię można popełnić tylko umyślnie

Art.9 Wskazujący warunki, w których czyn popełniony jest umyślnie i nieumyślnie,

I jeszcze art. 256: Mówiący m.in. o nawoływaniu do nienawiści na tle różnic narodowościowych.

Na przykładzie posiadanych informacji, w których sprawcy działali lub zaniechali działania w stosunku do obywateli Chin, możemy wyróżnić działania, które niekoniecznie zawierają aspekt rasowy, z uwagi na fakt, że w takim samym stopniu mogły dotknąć zarówno obywateli Polski jak i Chin. Ważne jest określenie czynnika ryzyka stania się ofiarą przestępstwa, jak również poddanie dokładnej analizie danych o ofierze, czy i rzeczywiście ofiarą miał być cudzoziemiec czy też Polak. W tym momencie istotne jest, aby przełamać negatywne sądy na temat innych grup/społeczności i zaprzestać wzmacniania własnej pozycji kosztem innych. Takie zachowania mają miejsce poprzez kierowanie się uprzedzeniami, przejawiające się głównie w agresji w stosunku do innych zachowań, praktyk czy poglądów. Wśród społeczności chińskiej mamy do czynienia z różnego rodzaju przestępstwami. Z moich obserwacji wynika, że najczęściej są to przestępstwa natury ekonomicznej, rzadziej seksualnej, przestępstwa przeciw obyczajowości czy zdrowiu, których podłożem jest często niezrozumienie. Najczęściej jednak są to przestępstwa naruszenia dobra prawem chronionego, umyślne, często popełniane przez zorganizowane grupy przestępcze. Stąd są one kwalifikowane najczęściej jako przestępstwa publicznoskargowe. Patrząc na rodzaje przestępstw, wśród społeczności chińskiej przede wszystkim mamy styczność z zamachem na mienie. Każde zdarzenie jest inne i trudno jednym algorytmem je opisać. Ważna jest również umiejętność określenia, przez jaki pryzmat, czy prewencji kryminalnej, czy w zagrożeniach czy dziale prawnokarnym, czy w zakresie ścigania przestępstw popełnianych na terenie Polski, należy je postrzegać.

Rasizm jako rodzaj uprzedzenia, powoduje i zapewne będzie powodował przestępstwa, których głównym emocjonalnym bodźcem jest nienawiść, do momentu, w którym faktyczna inność czy pochodzenie przestaną mieć aspekt negatywny.

W moim odczuciu, problemem, z jakim cudzoziemcy nie potrafią sobie często poradzić, jest niejednokrotnie, przekonanie, że rasizm jest szeroko rozpowszechniony i dotyczy wszystkich. Takie założenie niejednokrotnie blokuje dotarcie do pewnych grup, a często też powoduje ich zamknięcie i niechęć wyjścia poza swoje struktury.

W kształtowaniu i ogólnym budowaniu nienaganego wizerunku nas jako Polaków, zarówno wśród samych Polaków jak i cudzoziemców, odgrywa ogromną rolę znajomość i chęć penetracji innej kultury bez próby oceny, czy jest ona dobra czy zła, wyłącznie w aspekcie jej rzeczywistych walorów.

Stąd różne instytucje stoją przed nie lada wyzwaniem, jak również są nieodzownym elementem/czynnikiem pomagającym odnaleźć się cudzoziemcom w polskiej rzeczywistości. Cudzoziemcy, korzystając z działań różnych fundacji czy stowarzyszeń, poza możliwością nauki języka polskiego, zyskują również okazję do zrozumienia sposobu myślenia i odbioru rzeczywistości przez Polaków, mogą sprostać problemom, które byłyby nie do przezwyciężenia bez wsparcia tych podmiotów.

Patrząc na zaangażowanie, aktywność i próbę integracji obywateli Chin ze społecznością

polską, mogę być pewna, że odnajdą się oni bez większych trudności w polskiej rzeczywistości.

ROZDZIAŁ III DOBRE PRAKTYKI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZESTĘPSTWOM Z NIENAWIŚCI

Mohamed Ali Abubaker
Krajowe Biuro Śledcze, Szwecja

Przeciwdziałanie przestępstwom z nienawiści w Szwecji

Każda osoba znajdująca się na terenie Szwecji podlega w takim samym zakresie obowiązującemu tam systemowi prawnemu, niezależnie od tego, do jakiej grupy mniejszościowej należy lub z jaką grupą mniejszościową identyfikuje się.

Co zatem stanowi szwedzkie prawo w odniesieniu do przestępstw z nienawiści?

W szwedzkim ustawodawstwie nie funkcjonuje pojęcie przestępstwa z nienawiści. Zawiera ono jednakże pewne definicje, które, o ile mają zastosowanie, zwiększają powagę popełnionego przestępstwa w przypadku, gdy jest ono nacechowane określonymi elementami, tj. motywacją wynikającą z uprzedzeń. Warunkiem zaistnienia przestępstwa z nienawiści jest popełnienia z motywacji uprzedzeniowej. To podejście może mieć zastosowanie do wszystkich rodzajów przestępstw, a przestępstwo, które jest postrzegane jako mało istotne, może być przestępstwem z nienawiści, o ile jest ono umotywowane uprzedzeniami, a fakt ten można dowieść.

Grupy mniejszościowe winny być chronione przepisami prawa, a zatem nie jest istotne, czy zaatakowana osoba należy do grupy mniejszościowej lub do grupy chronionej – prawo koncentruje się w takim przypadku na motywacji sprawcy przestępstwa.

Władze Szwecji podjęły na pewnym poziomie konkretne działania mające na celu zwalczanie przestępstw z nienawiści, jednakże, jak zwykle, pozostaje jeszcze wiele do zrobienia. Porażka prokuratury i sądów w odniesieniu do zwalczania tego rodzaju przestępczości oznacza porażkę całego społeczeństwa.

Przestępstwo z nienawiści jest pogwałceniem praw człowieka i jest sprzeczne z przekonaniem o bezwarunkowej jednakowej wartości każdego człowieka. Oczywiście można unikać pewnych miejsc lub sytuacji, jednakże nie ma możliwości np. zmiany koloru skóry. Dlatego też przestępstwa z nienawiści stanowią poważne zagrożenie.

Szwedzki rząd zobowiązał ostatnio tamtejszą Policję do rozwoju działań w zakresie zwalczania przestępstw z nienawiści. Działania te mają na celu wzmocnienie systemu

edukacji policjantów w odniesieniu do przestępstw z nienawiści oraz zwiększenie ich wiedzy w tym zakresie w celu lepszego wykrywania i prowadzenia postępowań w tych sprawach. .

Skuteczność działań Policji w dochodzeniu przestępstw z nienawiści będzie zwiększana w optymalny sposób poprzez wykorzystywanie dobrych przykładów skutecznej pracy tamtejszych funkcjonariuszy, które to przykłady należy rozpowszechniać i powielać na terenie całego kraju.

Spotkania takie jak to, podczas których podejmowane są inicjatywy i przyjmowane są zaproszenia, będą prowadzić te niezmiernie ważne działania w kierunku zapewniającym ich skuteczność.

Działania podejmowane przez szwedzką Policję w zakresie przestępstw z nienawiści:

Funkcjonariusze szwedzkiej Policji są stosunkowo dobrze przygotowywani w Akademii Policyjnej do prowadzenia postępowań w zakresie przestępstw z nienawiści.

Zdobywają tam wiedzę na temat odpowiednich czynności dochodzeniowych, zarówno w wymiarze prawnym jak i strategicznym. Edukacja koncentruje się również na zdobywaniu umiejętności postrzegania zdarzeń z punktu widzenia ofiary, co ma pomóc funkcjonariuszom lepiej zrozumieć to, przez co przechodzą członkowie różnych grup mniejszościowych. Jednocześnie funkcjonariusze zdobywają wiedzę na temat uprzedzeń, która jest tłem do dyskusji na temat wartości, etyki i moralności.

Powyżej wspomniane kwestie winny być stale rozpatrywane i na bieżąco aktualizowane.

Jak prowadzone są postępowania w przypadku przestępstw z nienawiści?

W dużej części kraju dochodzenia w sprawach o przestępstwa z nienawiści są niestety prowadzone w ten sam sposób, co inne przestępstwa. Choć niektórzy funkcjonariusze śledczy przykładają wagę do technicznych elementów przestępstwa, zaniedbują oni jednak kwestię badania okoliczności jego popełnienia. Nie są uwzględniane motywy wynikające z uprzedzeń, co ma niekorzystny wpływ na prowadzone śledztwo, które może przynieść niesatysfakcjonujące rezultaty.

Zarówno w stolicy kraju, Sztokholmie, oraz w Malmö, trzecim co do wielkości mieście w Szwecji, funkcjonuje jedna jednostka do walki z przestępczością motywowaną nienawiścią, jednakże jednostka w Sztokholmie zajmuje się niestety przestępstwami z nienawiści popełnianymi jedynie na przyporządkowanym jej terenie, czyli centrum Sztokholmu. Tak samo wygląda sytuacja w Malmö. Aby uczynić pracę funkcjonariuszy bardziej efektywną, w szwedzkiej Policji powołano specjalną jednostkę zajmującą się różnymi rodzajami przestępstw.

Jednostka ta zajmuje się koordynacją prawie wszystkich zgłoszonych przestępstw, i w każdym przypadku pojawienia się w nich informacji o popełnieniu przestępstwa z nienawiści lub gdy koordynujący funkcjonariusz Policji wykryje w danym przypadku motywy wynikające z uprzedzeń, przypadek taki jest przekazywany do jednostki do walki z przestępstwami z nienawiści. Procedura ta jest stosowana jedynie na obszarach, na których istnieją jednostki do walki z przestępstwami z nienawiści. W pozostałych przypadkach, śledztwa są prowadzone przez zwykłych funkcjonariuszy. W związku z tym rezultaty uzyskiwane na terenie całego kraju będą się z pewnością różnić.

Konieczne jest także, by funkcjonariusze koordynujący posiadali faktyczne umiejętności identyfikacji przestępstw z nienawiści, aby uniknąć sytuacji, w których zgłoszenie takich przestępstw są traktowane jak zwykłe doniesienie składane Policji.

Jednostka do walki z przestępstwami z nienawiści zajmuje się następnie działaniami śledczymi, takimi jak prowadzenie przesłuchań, gromadzenie dowodów, wsparcie ofiar i przekazywanie im informacji na temat postępowania i dalszych jego etapów.

Ponadto, jeśli jest to konieczne, jednostka do walki z przestępstwami z nienawiści zwraca się o pomoc do jednostek specjalistycznych.

W kraju działają także prokuratorzy posiadający odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia postępowań w przypadku przestępstw z nienawiści. Współpracują oni blisko z funkcjonariuszami śledczymi.

Na etapie postępowania sądowego, osoba taka ma prawo, tak jak ma to miejsce w przypadku osoby pokrzywdzonej w wyniku każdego innego rodzaju przestępstwa, do skorzystania z pomocy pełnomocnika. Pełnomocnik reprezentuje pokrzywdzonego przez cały czas trwania procesu sądowego.

Znaczenie rozpowszechniania informacji:

Informacje mają bardzo istotne znaczenie. Szwedzka Policja koncentruje się na rozpowszechnianiu we własnych szeregach informacji na temat grup mniejszościowych i wyzwiań, jakie napotykają ich członkowie w codziennym życiu.

Jednostka do walki z przestępstwami z nienawiści zauważyła różnicę w działaniach podejmowanych przez funkcjonariuszy i zgłaszanymi przestępstwami w miejscach znajdujących się poza granicami większych miast, w których członkowie grup mniejszościowych są w większym stopniu narażeni na pewne problemy. Na niektórych obszarach zgłaszano niewielką liczbę przestępstw z nienawiści popełnianych w rejonach przyporzędowanych danej jednostce Policji, jednakże nie oznacza to, że na tych obszarach popełniana jest faktycznie tak niewielka liczba przestępstw z nienawiści. Jestem zdania, że w takich rejonach należy w jeszcze większym stopniu podkreślać znaczenie walki z przestępstwami z nienawiści.

Należy także wspomnieć, że większość zasobów Policji w Szwecji, np. jednostki specjalistyczne, jest skoncentrowanych w większych miastach. Z drugiej strony, w dużych miastach występuje większa różnorodność kulturowa niż ma to miejsce w przypadku mniejszych miast. Jednakże to właśnie w mniejszych miastach grupy mniejszościowe mogą stać się bardziej widoczne, odizolowane i narażone na przestępstwa z nienawiści.

Dlatego też należy przeprowadzać okresowe oceny alokacji zasobów.

Potrzeba intensyfikacji działań w odniesieniu do szwedzkiej Policji:

Głównym celem w odniesieniu do funkcjonariuszy Policji powinno być poszerzanie ich wiedzy poprzez dogłębne zrozumienie cierpień doświadczanych przez ofiary przestępstw z nienawiści, wpływu przestępstw z nienawiści na ofiary i na społeczności. Wyżej określony cel główny powinien także uwzględniać w większym stopniu stosowanie się do przepisów prawnych w tym zakresie.

Zawsze powtarzam moim kolegom policjantom, że należy być lojalnym wobec prawa, a nie wobec swoich przekonań, poglądów, założeń, uprzedzeń czy też postaw innych kolegów.

Wśród konsekwencji zwiększonego dystansu między miejscową Policją i grupami mniejszościowymi należy wymienić izolację tych grup oraz poczucie większego bezpieczeństwa na obszarach, na których żyją inni członkowie grup wywodzący się z tego samego kręgu kulturowego. W rezultacie obszary te ulegną automatycznej segregacji, a policjanci będą je odwiedzać jedynie w przypadku popełnienia na ich terenie przestępstwa. Powróć do tej kwestii w dalszej części wystąpienia.

Szwedzka Policja zaczyna rozumieć, że przeprowadzenie śledztwa w przypadku przestępstwa z nienawiści w sposób stosowany w odniesieniu do każdego innego przestępstwa jest niewystarczające. Śledztwa w zakresie przestępstw z nienawiści muszą być bardziej dogłębne.

Śledczy musi dowieść, co czuje i myśli sprawca, czyli to, co nie jest zazwyczaj okazywane podczas ataku.

Materiał dowodowy przedstawiany w większości przypadków obejmuje zazwyczaj informacje uzyskane w trakcie przesłuchań przeprowadzanych z pokrzywdzonymi, świadkami i podejrzanymi, jak również zabezpieczone symbole, karty członkowskie, zapisy rozmów internetowych lub inne materiały, które dowodzą, że sprawca wyznaje wartości wskazujące na popełnienie przestępstwa z powodu swoich uprzedzeń.

Całościowa ocena dowodów popełnienia przestępstwa z nienawiści różni się w zależności od sądu, a niedoświadczone osoby mogą mieć trudności z określeniem, jakiego rodzaju zdarzenie należy uznać za przestępstwo z nienawiści.

Wyroki sądowe wskazują, że motywacja uprzedzeniowa musi być elementem zachowania agresywnego od jego początku i być okazywana w trakcie całego ataku. Jeśli więc na przykład osoba oczernia swego przeciwnika w momencie zaprzestania walki, zdarzenie takie może nie zostać uznane za przestępstwo z nienawiści, ponieważ obraźliwe słowa padały nie przez cały czas trwania ataku, a jedynie na jego końcowym etapie.

W jaki sposób jednostka Policji do walki z przestępstwami z nienawiści zdobyła posiadane przez nią doświadczenie?

A zatem, w jaki sposób funkcjonariusze Policji mogą zwiększyć swoje doświadczenie i skuteczność w tym zakresie? Wśród działań podejmowanych przez szwedzką Policję należy wymienić m.in. utrzymywanie kontaktów z wybranymi organizacjami pozarządowymi w celu zapewnienia funkcjonariuszom możliwości uczenia się postępowania w szczególnych przypadkach wymierzonych w mniejszości etniczne, w związku z tym, że policjant nie może prowadzić postępowania w odniesieniu do wszystkich przestępstw z nienawiści w identyczny sposób.

Jednostka do walki z przestępstwami z nienawiści zauważyła także, że niektórzy imigranci nie zdają sobie sprawy z tego, że są obiektem poważnych przestępstw – w ich przekonaniu jest to coś, co po prostu muszą znosić. Uważają, że jako imigranci powinni tolerować przestępstwa, których są ofiarami.

Jestem związany ze społecznością muzułmańską i wielu członków mojej społeczności zaakceptowało fakt, że w każdej chwili coś może się wydarzyć, jednak nie wtedy, gdy przebywają w swojej własnej okolicy.

Rząd Szwecji zdecydował się przyjrzeć problemowi ksenofobii wobec grup i organizacji wyznaniowych. Działania podjęte w tym zakresie mają umożliwić lepszy wgląd w sytuację, dlatego też zdecydowano o przygotowaniu raportu, nad którym prace zostały rozpoczęte w kwietniu tego roku. Raport koncentruje się na środowiskach muzułmańskich, a stosowne prace zostały przeprowadzone pod kierunkiem szwedzkiej „Rządowej Komisji ds. Wsparcia Wspólnot Religijnych”, której zadania obejmują badanie aktów ksenofobii w stosunku do wspólnot religijnych, ich miejsc kultu, miejsc spotkań i wobec ich członków.

Jednakże nie istnieje niestety plan lub strategia opierająca się na potrzebach każdej z dużych grup mniejszościowych żyjących w Szwecji.

Ostatecznym obrońcą praw człowieka jest państwo. W celu zwalczania przestępstw z nienawiści popełnianych wobec członków grup mniejszościowych, państwo musi przede wszystkim zdobyć wiedzę na temat obszaru, w którym zamierza podjąć działania, aby dokonać racjonalnej alokacji zasobów przeznaczonych na ten cel.

Obowiązki państwa wobec np. społeczności muzułmańskich są takie same jak w przypadku innych społeczności. Szwedzki rząd ma obowiązek chronić mniejszości zamieszkujące w tym

państwie i musi opracować efektywne przepisy prawne w tym zakresie. Należy na przykład zapewnić ochronę osób i miejsc ich kultu.

W tym miejscu pragnę podkreślić znaczenie działań prewencyjnych prowadzonych wśród społeczności. Policja powinna prowadzić tego rodzaju działania, które winny być częścią codziennej pracy wykonywanej przez jej funkcjonariuszy. Konieczne jest budowanie relacji ze społecznościami lokalnymi, szczególnie w obszarach dotkniętych segregacją. Powinien to być element rutynowych działań Policji, umożliwiający dotarcie do grup mniejszościowych.

Promowanie współpracy między nimi i włączenie w przedmiotowe działania miejscowych służb Policji ma kluczowe znaczenie dla budowania poczucia zaufania u członków grup mniejszościowych.

Stwierdzono, że działania prowadzone przez szwedzką Policję przynoszą najlepsze efekty, gdy mają one charakter prewencyjny i koncentrują się na rezultatach długoterminowych.

Na przykład, jednostka do walki z przestępstwami z nienawiści od kilku lat uczestniczy w konferencji organizowanej przez dwie największe krajowe organizacje islamskie działające w Szwecji.

Jednostka do walki z przestępstwami z nienawiści angażuje się także w pewne inne działania prowadzone na mniejszą skalę. Wśród nich należy wymienić utrzymywanie kontaktu z krajową organizacją młodzieży muzułmańskiej, wspólne spotkania, podczas których przedstawiciele Policji dzielą się informacjami dotyczącymi rozpoznawania przestępstw z nienawiści, a także funkcjonujących rozwiązań, z których mogą korzystać ofiary tych przestępstw. Ponadto przedstawiciele społeczności mają możliwość przedstawienia nurtujących ich problemów, a także napotykanych przeszkód i wyzwań.

Jednak nadal pozostaje wiele do zrobienia w zakresie społeczności lokalnych i mniejszości etnicznych.

Błędy i płynąca z nich nauka – poziom rządowy:

Działania rządowe w przedmiotowym zakresie są prowadzone przez szwedzką Radę Narodową ds. Zapobiegania Przestępczości, która przedstawiła dane o 310 zgłoszeniach dotyczących przestępstw z nienawiści popełnionych w 2012 r. motywowanych islamofobią. Statystyki wskazują na dużą liczbę przypadków, które nie są zgłaszane. Spostrzeżenie to jest oparte na fakcie zamieszkiwania w Szwecji dużej liczby muzułmanów, a przeprowadzone dotychczas badania nie były oparte na indywidualnych przypadkach. Gdy rząd decyduje się przyjrzeć tego rodzaju kwestiom, zazwyczaj opracowywany jest także stosowny plan działań dla Policji. W związku z tym następstwem tego rodzaju badania lub raportu winno być podjęcie koniecznych działań, aby potwierdzić, że kwestie będące przedmiotem badania lub raportu są traktowane z należąą powagą.

Przyjąłbym z zadowoleniem opracowanie jednoznacznego planu działań ukierunkowanych na rozwiązanie problemu przestępstw popełnianych wobec imigrantów lub innych marginalizowanych grup, takich jak Romowie, muzułmanie lub społeczność osób czarnoskórych.

Jeśli chodzi o różne społeczności imigrantów, niektóre z nich opierają się na profilach etnicznych, dlatego też naturalne jest to, że są oni ekspertami na swoim własnym terenie i rozumieją kody społeczne, dynamikę swoich grup, władają tym samym językiem, itp. Jednak głównym problemem jest fakt, że zdecydowana większość organizacji jest uzależniona od pomocy rządowej, czyli pomocy, która jest dostępna przez łączny okres trzech lat. W związku z tym ustanie finansowania jest równoznaczne z zakończeniem danego projektu. Po tym okresie organizacje muszą ubiegać się o nowe fundusze, co utrudnia pracę w dłuższej perspektywie, a w przypadku prowadzenia badań, odbija się to na jakości ich wyników i danych statystycznych.

Badania dotyczące sytuacji grup imigrantów powinny koncentrować się na ich sytuacji społecznej i ekonomicznej, a nie tylko na postawach społecznych wobec imigrantów. Duże znaczenie może mieć na przykład próba pokazania wpływu prześladowań doświadczanych przez imigrantów. Badania muszą być prowadzone w taki sposób, by imigranci nie odczuli, że są swego rodzaju obiektami doświadczalnymi. Powinni czuć, że badania są prowadzone z ich udziałem, a nie jedynie na ich temat, gdyż mogłoby to skutkować jeszcze większym poczuciem wykluczenia ze społeczeństwa. Imigranci powinni mieć świadomość, że ich głos w badaniach, które ich dotyczą jest istotny.

Na podstawie moich obserwacji poczynionych w Szwecji stwierdzam, że istnieje potrzeba stworzenia neutralnej platformy, czyli takiej, która nie będzie dedykowana problemom jednej grupy etnicznej, lecz będzie uwzględniać wspólne elementy charakterystyczne dla ataków doświadczanych przez członków różnych grup, takie jak ciemne włosy, inny kolor skóry lub odmienne cechy fizyczne. W ten sposób to, co może być postrzegane w negatywny sposób w oczach sprawcy, może stać się atrybutem jednoczącym daną społeczność. Rezultatem projektu są również bardzo owocne działania prowadzone w celu zbliżenia do siebie różnych grup imigrantów na rzecz osiągnięcia wspólnego celu.

Obserwując moją własną społeczność zrozumiałem, że odpowiedzialność nie spoczywa jedynie na rządzie, lecz także na organizacjach muzułmańskich, które powinny razem z rządem dążyć do opracowania długoterminowej strategii, mającej na celu przeciwdziałanie przestępstwom z nienawiści i wyeliminowanie zbytniego uzależnienia od krótkoterminowego finansowania. Należy także odnotować, że według statystyk, większość szwedzkich muzułmanów nie jest członkami tych organizacji.

Celem wyjaśnienia: Szwedzkie prawo zakazuje wprowadzania do rejestrów informacji dotyczących pochodzenia etnicznego osób, ich poglądów politycznych, przekonań religijnych, itp.

Jednym z wyzwań stojących przed społecznościami muzułmańskimi jest pozyskiwanie odpowiednich informacji od swoich członków w celu identyfikacji przestępstw z nienawiści i uzyskania wiedzy na temat obaw i niepokojów istniejących w tych społecznościach.

W związku z nieufnością i podejrzliwością wobec Policji prezentowaną przez bardzo dużą część tej grupy, niektóre organizacje pozarządowe deklarują chęć zgłaszania przestępstw Policji w imieniu ofiar. Fakt ten świadczy o potrzebie zwiększenia zaufania wobec Policji.

Bariery i przeszkody – przykłady błędów popełnianych przez Policję – wnioski na przyszłość:

Opór przed zgłaszaniem Policji popełnionych przestępstw został potwierdzony w kilku badaniach przeprowadzonych w Szwecji. Jest to bardzo silna tendencja, widoczna szczególnie wśród młodych ludzi, którzy nie postrzegają Policji jako służby, na której mogą polegać.

Należy dążyć do zmiany tego wrażenia; dorastałem na przedmieściach, w dzielnicy Husby, w której w zeszłym roku odnotowano kilkakrotnie poważne zamieszki. Młodzi ludzie nie uważają, że Policja jest tam po to, by ich bronić. Wręcz przeciwnie, czują się celem działań Policji na tych obszarach, gdyż są na przykład często zatrzymywani i poddawani kontroli osobistej bez uzasadnionego powodu. Są to nie tylko imigranci, lecz także ich dzieci, które w większości urodziły się i dorastały w Szwecji, lecz pomimo tego nadal określają się jako imigranci. Także to zjawisko jest problematyczne i dowodzi bezsprzecznie, że nie czują się oni pełnoprawnymi członkami społeczeństwa.

W ramach badania dotyczącego rasizmu w szeregach europejskiej Policji, Mike Davies przeprowadził wywiad z funkcjonariuszem Policji z Wielkiej Brytanii, który powiedział, że pewne grupy młodych ludzi zgłaszały, że nie uważają, że Policja działa na rzecz ich bezpieczeństwa. Potwierdzali tym samym przekonania wyrażane przez część społeczeństwa młodych ludzi pochodzących z rodzin imigrantów zamieszkujących przedmieścia szwedzkich miast, w których doszło do segregacji. Przekonanie to może być wynikiem poczucia wykluczenia i izolacji.

Dlatego też uważam, że Policja, a w szczególności jednostki do walki z przestępstwami z nienawiści, powinna zintensyfikować swoje wysiłki w tym zakresie, co dotyczy.

Jest kilka spraw, które powinienem wyjaśnić: otóż bardzo niewielki odsetek przestępstw zgłaszanych jednostce do walki z przestępstwami z nienawiści stanowią tego rodzaju przestępstwa popełniane na tle pochodzenia etnicznego lub przekonań religijnych.

Jednym z powodów, dla których tak się dzieje, jest lokalizacja jednostki do walki z przestępstwami z nienawiści. Jednostka ta znajduje się w centrum miasta, a zatem członkowie większości grup etnicznych mają bardzo ograniczoną możliwość spotkania się z przedstawicielami Policji specjalizującymi się w tym zakresie. Powodem tego jest fakt, że

większość imigrantów mieszka na przedmieściach Sztokholmu, w dzielnicach, w których panuje segregacja, a nie w drogich częściach centrum Sztokholmu.

Jednym z pierwszych kroków, które należy zrobić, aby pogłębić współpracę między organami ścigania i społecznościami imigrantów, jest zlokalizowanie tych organów w miejscach, w których mieszkają osoby, którym chcemy pomóc. Dzięki temu powstaną naturalne miejsca spotkań. Organy sprawujące władzę muszą być dostępne dla ludzi. Należy określić, jakiego rodzaju pomoc można uzyskać i gdzie jest to możliwe.

Dlatego też podany przeze mnie przykład odnoszący się do przedstawicieli jednostki Policji do walki z przestępstwami z nienawiści obecnymi na corocznej konferencji organizowanej przez muzułmanów, w której biorą udział osoby z całej Skandynawii, jest niewystarczający. Siły policyjne muszą być tam, gdzie ludzie prowadzą swoje codzienne życie. Jednak celem ich działań powinny być pozytywne przesłanki, tak jak ma to miejsce w przypadku wspomnianej konferencji.

Najlepszym i najbardziej efektywnym przykładem pracy Policji, z jakim się spotkałem w odniesieniu do społeczności muzułmańskiej, jest wysoki rangą funkcjonariusz Policji, w wieku około 60 lat, który niemal w każdy piątek stoi przed Wielkim Meczetem w centrum Sztokholmu. Pora roku nie ma dla niego znaczenia – zarówno latem jak i zimą stoi ubrany w swój mundur, rozmawiając z ludźmi w przyjazny sposób i służąc im pomocą.

Po skończonej modlitwie wierni opuszczający meczet chętnie zamieniają kilka słów z tymże funkcjonariuszem.

Gdy zaczął odwiedzać meczet w ten właśnie sposób, pierwszą reakcją przychodzących do niego wiernych było zaniepokojenie na myśl o tym, że coś mogło się wydarzyć. Wiele osób zaczęło zadawać mu pytania, czy coś się wydarzyło i czy meczet nie jest w jakiś sposób zagrożony.

Jego obecność na zewnątrz meczetu stwarza poczucie bezpieczeństwa dla odwiedzających, a odwiedzający mają poczucie, że władza dba o bezpieczeństwo ich naturalnego miejsca spotkań, czyli meczetu.

Potrzebujemy więcej takich funkcjonariuszy – funkcjonariuszy, którzy są dostępni dla ludzi.

W Szwecji są miejsca, w których funkcjonariusze Policji odwiedzili miejscowe meczety jedynie raz w ciągu 6 lat, co jest zjawiskiem budzącym niepokój.

Funkcjonariusze Policji reagujący w przypadku zdarzenia jako pierwsi muszą jeszcze poprawić swoje umiejętności oceny, czy mają do czynienia z przestępstwem z nienawiści. Mogą to osiągnąć ucząc się wykrywania motywów przestępstw, ale także poprzez znalezienie wspólnej płaszczyzny z grupami mniejszościowymi, odwiedzając ich członków w ich środowiskach i w ich społecznościach.

Proszę mnie źle nie zrozumieć, lecz aby współpraca była owocna potrzebna jest obustronna chęć do jej prowadzenia, należy przy tym jednak pamiętać, że większość grup mniejszościowych to organizacje typu non-profit. Kierują nimi osoby, które mają także inne obowiązki, takie jak praca, rodzina czy studia.

Realizują one prace na rzecz społeczności w głównej mierze poświęcając na to swój wolny czas. Policja powinna korzystać z możliwości odwiedzania naturalnych miejsc spotkań imigrantów, ponieważ są to miejsca, w których można dzielić się informacjami. Takim miejscem jest na przykład meczet, w którym muzułmanie praktykują swoją religię.

Funkcjonariusze Policji powinni pojawiać się nie tylko wtedy, gdy wydarzy się coś złego; powinni oni raczej dążyć do normalizacji swoich stosunków z członkami społeczności, czego efektem będzie zaprzestanie kojarzenia Policji jedynie z niepożądanymi zdarzeniami.

W szeregach szwedzkiej Policji działają funkcjonariusze ds. dialogu, którzy mają o wiele lepsze relacje z wieloma lokalnymi grupami zamieszkującymi przedmieścia niż funkcjonariusze bezpośredniego reagowania, pełniący służbę na tych terenach. W kryzysowych sytuacjach pełnią oni rolę pomostu między Policją i lokalnymi społecznościami. Mam nadzieję, że w przyszłości każdy policjant będzie także funkcjonariuszem ds. dialogu.

Przeprowadzone badania pokazały, że funkcjonariusze Policji muszą dążyć do poprawy swoich kompetencji w zakresie wyjaśniania przyczyn swoich działań w przypadku podejmowania interwencji. Jeśli policjant nie jest w stanie podać jakiegokolwiek wytłumaczenia realizowanych przez niego działań, istnieje wysokie ryzyko powstawania konfliktów między Policją i marginalizowaną grupą, której członkowie nie postrzegają Policji jako służby działającej na ich rzecz.

PODSUMOWUJĄC:

Zmiany są możliwe poprzez przemyślenie własnej postawy. W związku z tym należy zaakceptować fakt, że szkolenia i edukacja wymagają czasu, dzięki czemu uczestnicy będą mieć możliwość przemyślenia swoich postaw i wprowadzenia w nich pozytywnych zmian. W pracy funkcjonariuszy działających codziennie pod dużą presją jest bardzo niewiele czasu na przemyślenia. Sam dobrze o tym wiem. Dlatego konieczne jest jego wygospodarowanie.

Należy zwiększyć znaczenie omawianych tu zagadnień.

Wyżsi rangą funkcjonariusze Policji muszą wyjaśnić, że jest to istotna część pracy tej instytucji i jako taka jest jednym z jej priorytetów. Jednym z działań, które powinna podjąć Policja jest doprowadzenie do tego, by funkcjonariusze poświęcali czas na refleksje na temat społeczeństw wielokulturowych, które już od dawna są częścią Europy i wciąż pojawiają się w różnych miejscach. Przykładem tego może być Szwecja, gdzie rekrutacja

osób pochodzenia innego niż szwedzkie lub skandynawskie do akademii policyjnej zmniejszy polaryzację między siłami policyjnymi i tą częścią społeczeństwa.

Istnieje ogromna potrzeba zbliżenia w pozytywnym kontekście funkcjonariuszy Policji i imigrantów oraz zachęcania ich do dzielenia się obserwacjami poczynionymi z perspektywy obu stron.

Zdecydowanie lepszą alternatywą dla projektów, które prowadzą do marginalnej zmiany i prawdopodobnie zostaną przerwane wraz z wyczerpaniem środków finansowych, byłoby nadanie problemowi przestępstw z nienawiści popełnianych wobec grup mniejszościowych takiego samego znaczenia jak w przypadku innych poważnych przestępstw..

Konieczne jest przeprowadzenie rzetelnego badania naukowego i empirycznego, w ramach którego uzyskane zostaną wymierne rezultaty.

Prowadzone prace powinny być poddawane pomiarom w trakcie określonego okresu, aby móc dostrzec jakiegokolwiek zmiany lub tendencje, którymi należy się zająć. Stworzyłoby to poczucie świadomości problemu i dowiodłoby społeczeństwu, że władze traktują tego rodzaju przestępstwa w poważny sposób.

Musimy wskazywać problemy, wyizolować je i zwiększać zasoby, aby sprostać potrzebom występującym w tym obszarze, niezależnie od tego, czy miałyby to się odbywać poprzez edukację członków grup mniejszościowych czy też poprzez fizyczne zabezpieczanie ich miejsc spotkań i miejsc kultu religijnego.

A gdy dojdzie do jakiegoś niepożądanego zdarzenia, każdy będzie mógł czerpać korzyści z relacji między siłami policyjnymi i lokalną społecznością. W takich warunkach uzyskanie pozytywnych rezultatów jest jak najbardziej prawdopodobne.

nadkom. Tomasz Szymański
Wydział Dochodzeniowo – Śledczy
Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku

Inicjatywy podejmowane w Białymstoku na rzecz przeciwdziałania przestępstwom z nienawiści

Działania profilaktyczne, jakie od wielu lat podejmowane są przez podlaską Policję, aby zapobiegać incydentom na tle rasowym i narodowościowym, mają charakter wielotorowy. Niezwykle istotne dla profesjonalnego i skutecznego działania funkcjonariuszy jest poszerzanie ich wiedzy oraz uświadamianie i uwrażliwianie na kwestie związane z równym traktowaniem wszystkich osób, jak też ochroną praw człowieka. Z drugiej strony, efekty pracy policjantów byłyby ograniczone, gdyby nie szeroko zakrojona współpraca z lokalnymi władzami, instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz pomocy mniejszościom społecznym. Sprawcy czynów związanych z aktami rasizmu i ksenofobii na terenie województwa podlaskiego są powiązani z subkulturą skinhead's oraz środowiskiem pseudokibiców klubu piłkarskiego Jagiellonia Białystok. Podobna skala przedmiotowego zjawiska występuje w wielu miastach na terenie Polski, jednak na Podlasiu tego rodzaju czyny nie są akceptowane i podejmowane są zdecydowane działania mające na celu konsekwentne, stanowcze reagowanie na wszelkiego rodzaju przejawy rasizmu lub ksenofobii w myśl zasady „Zero tolerancji”.

Podlaski Komendant Wojewódzki Policji, decyzją z dnia 16 maja 2013 roku powołał w KWP w Białymstoku specjalną grupę operacyjno – śledczą, której głównym zadaniem jest ustalanie, a następnie zatrzymywanie sprawców przestępstw na tle rasistowskim i ksenofobicznym. W skład grupy wchodzi funkcjonariusze KWP w Białymstoku oraz CBS Zarządu w Białymstoku. Funkcjonariusze tej grupy przejmują do prowadzenia sprawy „najpoważniejsze”.

W KMP w Białymstoku został także utworzony Referat ds. Zwalczania Przystępczości Pseudokibiców.

Dzięki możliwości skoncentrowania się na określonej kategorii zdarzeń, policjanci obu grup posiadają bardzo dobre rozpoznanie w środowisku skinhead's oraz pseudokibiców, nie tylko z terenu województwa podlaskiego.

W 2012 roku w Komendzie Miejskiej Policji w Białymstoku utworzona została Grupa Interwencyjna składająca się z 12 wyselekcjonowanych funkcjonariuszy legitymujących się wysokim poziomem sprawności fizycznej, umiejętnościami z zakresu taktyki i technik interwencji oraz dobrym rozpoznaniem w środowisku pseudokibiców oraz subkulturze skinhead's. Policjanci z grupy objęci są dodatkowym szkoleniem.

Są oni kierowani do służby w te rejony Białegostoku, które według aktualnego rozpoznania są najbardziej zagrożone. Dzięki dobremu rozpoznaniu cechuje ich duża efektywność w służbie. Są oni przede wszystkim wykorzystywani do działań na terenie osiedli, gdzie zamieszkuje największa ilość osób powiązanych ze środowiskiem pseudokibiców.

Nawiązana została współpraca z Teatrem TrzyRzeczce, który realizował projekt, mający na celu oczyszczenie miasta z grafiki i symboli mowy nienawiści. Każda swastyka, krzyż celtycki lub hasło rasistowskie, zauważone przez mieszkańców, zgłaszane było za ich pośrednictwem do Policji lub prokuratury. Znacznie wzrosła ilość postępowań przygotowawczych z zakresu przestępstw motywowanych uprzedzeniami. To świadczyło o tym, że policjanci reagowali na każdy sygnał o przestępstwie bądź wykroczeniu. Ta współpraca trwa nadal, choć zdarzeń i pojawiających się symboli jest już zdecydowanie mniej.

Od września 2010 roku Pełnomocnik Podlaskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka realizuje szkolenia dla policjantów w zakresie rozpoznawania, ścigania i przeciwdziałania przestępstwom motywowanym uprzedzeniami. Do końca 2013 roku przeszkoleni zostali wszyscy policjanci służby prewencyjnej i kryminalnej. Jednak szkolenia trwają nadal. W szkoleniach uczestniczą przedstawiciele organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i fundacji oraz mniejszości narodowych, np. obywatele Czeczenii, przedstawiciele Gminy Wyznaniowej Żydowskiej, Stowarzyszenia „Nigdy Więcej”. Policjanci poprzez bezpośredni kontakt z osobami o innym pochodzeniu etnicznym czy narodowym mają możliwość rozwijania swoich kompetencji kulturowych. Policjanci uczą się jak rozpoznać przestępstwo z nienawiści, jak na nie reagować, jak postępować z ofiarą takiego zdarzenia, jak wyglądają symbole mowy nienawiści.

W dniu 17 maja 2013 roku Wojewoda Podlaski Zarządzeniem nr 82/2013 powołał Zespół do spraw Przeciwdziałania Aktom Ksenofobii i Rasizmu na terenie województwa podlaskiego, w skład którego wchodzi między innymi przedstawiciele: Podlaskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji, Dyrektora Delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Białymstoku, Komendanta Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej, Podlaskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej oraz Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku. Do zadań Zespołu należy koordynacja działań służb, organów administracji rządowej oraz ich współdziałania z organami samorządu terytorialnego w zakresie szeroko pojętego diagnozowania i analizowania zjawisk dyskryminacji rasowej w celu ich wyeliminowania.

W ramach prac Zespołu, KWP w Białymstoku podjęta następujące działania:

1. Przygotowano ulotki dla obcokrajowców, studentów zagranicznych i uchodźców w zakresie możliwości kontaktu z Policją, również w angielskiej i rosyjskiej wersji językowej. Broszury przekazane zostały policjantom dzielnicowym oraz organizacjom pozarządowym działającym na rzecz cudzoziemców; rozdawane są także podczas debat społecznych;
2. Od 18 czerwca 2013 r. uruchomiona została rosyjskojęzyczna linia telefonu interwencyjnego, obok działającej równocześnie na dotychczasowych zasadach linii anglojęzycznej, która funkcjonuje od 6 lat. Przeszkolono też służby dyżurne w zakresie reagowania na zgłoszenie o przestępstwie, zwłaszcza w kontakcie z osobą obcojęzyczną;
3. Do uczelni wyższych działających na terenie województwa podlaskiego oraz do Kuratorium Oświaty w Białymstoku przesłano *druk formularza zgłoszeniowego dla instytucji państwowych i samorządowych, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu* wraz z procedurą jego wykorzystania. Formularz ma ułatwić kontakt studenta zagranicznego z Policją, w przypadku, gdy padnie on ofiarą przestępstwa.

Policjanci prowadzą spotkania dotyczące ochrony praw człowieka oraz procedur policyjnych na uczelniach wyższych. Głównymi uczestnikami tych spotkań są zagraniczni studenci oraz kadra naukowa uczelni. Przekazywane przez policjantów informacje na temat polskiego prawa, procedur policyjnych, możliwości składania zawiadomienia o przestępstwie lub wykroczeniu, danych adresowych, telefonach interwencyjnych tłumaczone są na język angielski. Takie spotkania mają miejsce na początku i w połowie roku akademickiego.

W ramach porozumienia "Partnerstwo na rzecz Aktywnego Osiedla" odbywają się spotkania policjantów z dziećmi i młodzieżą ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych biorących udział w projekcie. Tematyka spotkań dotyczy przeciwdziałania rasizmowi, ksenofobii oraz nietolerancji o podłożu narodowościowym.

W 2013 r. w ramach wspólnego „patrolu” przedstawiciel Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Straży Granicznej odwiedzili wybrane rodziny obcokrajowców mieszkających w Białymstoku. Przedsięwzięcie to wpisało się w działania policjantów dzielnicowych, którzy w ramach swoich zadań odwiedzają mieszkańców Białegostoku, w tym również cudzoziemców i informują o numerach alarmowych, o możliwościach zgłaszania przestępstw, procedurach policyjnych.

W 2013 r. w KMP w Białymstoku odbyło się spotkanie informacyjno-edukacyjne dla uchodźców pochodzenia czecheńskiego w zakresie odpowiedzialności prawnej oraz procedur policyjnych dotyczących bezpieczeństwa osób na terytorium Polski. Treść

szkolenia adresowana była m.in. do obywateli Czeczenii, którzy w ostatnich dniach popełnili wykroczenia przeciwko porządkowi publicznemu. Na spotkanie zaproszona została również starszyzna środowiska czeczeńskich uchodźców. Wśród uczestników spotkania byli przedstawiciele Policji, ABW, Straży Granicznej oraz Fundacji Edukacji i Twórczości w Białymstoku działającej na rzecz uchodźców.

Na temat zdarzeń o charakterze rasistowskim prowadzono w ostatnim czasie wiele debat społecznych, w których uczestniczyły setki osób, mieszkańców województwa podlaskiego, przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych.

Prowadzony jest bieżący kontakt z pracownikami socjalnymi Ośrodka dla Uchodźców w Białymstoku w zakresie problemów, obaw, oczekiwań względem Policji jeśli chodzi o zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa ww. grupy osób, w tym w szczególności dzieci narodowości czeczeńskiej. Prowadzone są pogadanki profilaktyczne dla dzieci z Ośrodka dla Uchodźców w Białymstoku przybliżające pracę policjantów oraz polskie prawo, jak również poruszające zagadnienia z obszaru bezpieczeństwa.

Inne działania profilaktyczne podejmowane przez białostocką Policję to:

- kontynuowane są zajęcia profilaktyczne, organizowane są wystawy z zakresu edukacji międzykulturowej „Wspólne podwórko” na terenie białostockich szkół,
- opracowany został poradnik dla obcokrajowców w trzech wersjach językowych,
- realizowane są działania informacyjno – edukacyjne w wybranych przedszkolach pn. „RÓWNOLANDIA”, polegające na przybliżeniu dzieciom idei, że każdy jest inny, ale przy tym wyjątkowy; w akcji profilaktycznej jest wykorzystywane opracowanie „Przygody Innego”, jak również prowadzone są warsztaty tematyczne z udziałem obcokrajowców.

Na początku tego roku powstał opracowany przez MSW *Raport dotyczący zwalczania przestępczości związanej z dyskryminacją rasową, ksenofobią i nietolerancją na przykładzie działań Policji podlaskiej – Białystok się zmienia*. Opisane w nim zostały między innymi działania, o których mowa w niniejszym referacie. Pomimo korzystnych zmian, jakie zaszły w Białymstoku, podlaska Policja nie przestaje podejmować inicjatyw mających na celu zapobieganie incydentom na tle ksenofobicznym.

mgr Katarzyna Jurzak-Mączka

Pełnomocnik Rektora UJ ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów

Bezpieczeństwo studentów zagranicznych. Dobre praktyki Uniwersytetu Jagiellońskiego

Celem niniejszego artykułu jest zdefiniowanie i omówienie podstawowych problemów odnoszących się do bezpieczeństwa studentów zagranicznych, a także prezentacja aktywności Uniwersytetu Jagiellońskiego na rzecz zapewnienia im przyjaznej i spokojnej atmosfery studiowania, wolnej od dyskryminacji i przemocy.

Studiujący cudzoziemcy³ pozostają w sytuacji „obcego – przybysza, pozostającego w kontakcie z nowym otoczeniem, inną kulturą i odmiennym społeczeństwem”⁴. Ta specyficzna sytuacja uzasadnia podjęcie przez uczelnie – tak wysyłającą, jak i goszczącą – działań umożliwiających przystosowanie się do nowych warunków. Studenci zagraniczni podejmując studia, podobnie jak ich polscy koledzy i koleżanki, muszą się mierzyć z szeregiem ważnych zmian – mieszkaniem bez rodziców, w innym miejscu, z dala od przyjaciół i znajomych, nowym sposobem uczenia się na studiach etc. Jednak poza tymi wspólnymi problemami mogą też doznać szoku kulturowego.

Bezpieczeństwo studentów zagranicznych manifestuje się we wszystkich sferach życia studenckiego. Odnosi się do bezpieczeństwa osobistego, wolności od dyskryminacji i nadużyć (także w sferze seksualnej), zdolności do utrzymania się, kwestii mieszkaniowych, bezpieczeństwa i higieny pracy, zdrowia, praw konsumenta, dostępu do usług, sieci osobistych i społecznych, relacji z władzami publicznymi (także z organami odpowiedzialnymi za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku), władzami i administracją uczelni, jak również relacjami międzykulturowymi na uczelni i poza nią⁵. Wydaje się, że wybór atrakcyjnego miejsca studiowania będzie coraz częściej uwzględniał kryterium bezpieczeństwa – i to zarówno w odniesieniu do kraju, regionu, miasta uniwersyteckiego czy wreszcie konkretnej uczelni. Szczególnie dotyczyć to będzie wymiany studenckiej z krajami spoza Unii Europejskiej. Tymczasem, inaczej niż w USA, gdzie poziom

³ W artykule wymiennie używam terminu „cudzoziemcy” i „studenci zagraniczni” odnosząc je do osób nieposiadających polskiego obywatelstwa.

⁴ „Krajobraz dyskryminacji II. Projekt Xenophobia. Ksenofobia w Europie. Formy dyskryminacji instytucjonalnej, politycznej i społecznej. Raporty i analizy Instytutu Polityki Społecznej”, seria „Raporty migracyjne”, nr 4/2003, <http://www.ips.uw.edu.pl/pliki/publikacje/migracje/raportm4.pdf> – dostęp 24.01.2015.

⁵ Za E. Sawir, S. Marginson, H. Forbes-Mewett, Ch. Nyland, G. Ramia, „Journal of Studies in International Education”, 16 (5) 434–454, DOI: 10.1177/1028315311435418, <http://jsie.sagepub.com>, s. 436.

bezpieczeństwa na terenie kampusu stanowi jeden z istotnych czynników decydujących o wyborze uczelni, europejskie szkoły wyższe w niewielkim stopniu wykorzystują swój potencjał w tym zakresie⁶. Stąd w mojej ocenie tak ważne jest zdiagnozowanie przez uczelnie problemów, z jakimi mają do czynienia studenci zagraniczni oraz podjęcie działań służących ich rozwiązaniu. Wskazane wyżej rozumienie terminu „bezpieczeństwo” pozwala wyodrębnić zasadnicze problemy w tej sferze dotyczące cudzoziemców studiujących w Polsce.

Pierwszym z nich jest *nieznajomość polskiego prawa* i wiążąca się z nim *nieznajomość (niejasność) procedur urzędowych*⁷. Strony internetowe adresowane do studentów zagranicznych, jak „Study in Poland”⁸ czy „Go Poland!”⁹ zawierają informacje na temat procedur rekrutacyjnych i szkolnictwa wyższego w Polsce, czasem praktyczne wskazówki na temat życia i pracy w Polsce. Niestety nie odnoszą się do podstawowych przepisów w zakresie prawa wykroczeń czy prawa karnego, które mają związek z bezpieczeństwem osób studiujących. Z mojego doświadczenia w zakresie współpracy z krakowską Policją wynika, że cudzoziemscy studenci stają się osobami pokrzywdzonymi, ale – co też nierzadkie – sprawcami wykroczeń, a nawet przestępstw.

Znany jest mi przypadek francuskiej studentki, która wynajmowała mieszkanie wraz z hiszpańskimi kolegami i koleżankami. Agencja nieruchomości zaoferowała im na początku roku akademickiego obniżenie czynszu najmu, o ile w okresie świąteczno-sylwestrowym wyjadą i pozwolą agencji wynająć to mieszkanie na kilka dni turystom przyjeżdżającym do Krakowa. Korespondencja odbywała się drogą mailową i mimo wstępnej zgody ostatecznie studenci z uwagi na konflikt, jaki się między nimi wywiązał, zdecydowali się nie wyrazić zgody na podnajem tego mieszkania. Wówczas przedstawiciele agencji określili zachowanie studentów jako skrajnie nieodpowiedzialne i zapowiedzieli konieczność poniesienia przez nich kosztów anulowania rezerwacji noclegu turystów. Nadto sugerowali, że sprawa znajdzie finał w sądzie i zakończy się poważnymi konsekwencjami dla studentów, powołując się na niesprecyzowane „polskie regulacje”. Korespondencja była prowadzona w taki sposób, by wystraszyć ich finansowymi i prawnymi konsekwencjami podjętej decyzji i wykorzystać ich brak wiedzy na temat obowiązujących regulacji prawnych.

⁶ Por. badania *Perceptions of European Higher Education in Third Countries* realizowane przez Academic Cooperation Association (ACA) w okresie od listopada 2004 do grudnia 2005 r. (projekt nr 2004 – 3924/ 001 – 001 MUN-MUNA31), z których wynika, że bezpieczeństwo stanowi jedno z istotnych kryteriów decydujących o wyborze miejsca studiowania przez studentów spoza Europy, <http://www.iie.org/~media/Files/Corporate/Publications/Perceptions-of-European-Higher-Education.ashx>. Bezpieczeństwo osobiste zostało wskazane jako jeden z podstawowych czynników decydujących o atrakcyjności kraju docelowego w raporcie: A Böhm i in., *Vision 2020: Forecasting International Student Mobility. A UK perspective*, <file:///C:/Users/UJ/Downloads/Perceptions-of-European-Higher-Education.pdf>, British Council 2004, s. 21 – dostęp 24.01.2015.

⁷ Do maja 2014 koronny przykład skomplikowanych procedur stanowiły przepisy regulujące legalizację pobytu cudzoziemców na terenie RP.

⁸ <http://www.studyinpoland.pl/en/> - dostęp 24.01.2015.

⁹ <http://www.go-poland.pl/> - dostęp 24.01.2015.

Bariery językowe mogą występować po stronie tak samych studentów (nieznajomość lub słaba znajomość języka polskiego, słaba znajomość języka angielskiego), jak i osób z administracji państwowej, samorządowej, uczelnianej, z którymi mają kontakt w swoich codziennych sprawach. Uczelnie z racji na postępującą internacjonalizację polskiego szkolnictwa wyższego rozwijają i promują programy studiów w języku angielskim, posiadają strony internetowe w tym języku (oraz coraz częściej w języku rosyjskim, ukraińskim czy chińskim). Natomiast strony urzędów, komisariatów Policji, placówek opieki zdrowotnej i innych kluczowych usługodawców dostępne są niemal wyłącznie w języku polskim.

Trudności w adaptacji w nowym miejscu (miasto, uczelnia), podobnie jak *różnice kulturowe* w znacznym stopniu wpływają na poczucie bezpieczeństwa studentów zagranicznych. Studenci zagraniczni doświadczają trudności tak w sferze akademickiej, jak i socjalnej – nie tylko muszą zaadaptować się na uczelni w obcym systemie edukacyjnym, z obcym językiem i kulturą, ale też – jak imigranci – stanowią mniejszość społeczeństwa i borykają się z „byciem innym”¹⁰. Janem, Johnem, Iwanem, Jeanem, Johanem, Giovannim (proszę wstawić dowolne imię i narodowość...) – tym, który miał prawo do „lepszego” pokoju w domu studenckim, który zamiast na egzamin pisemny (w domyśle „trudniejszy”) mógł pójść na egzamin ustny („łatwiejszy”), którego lokalne jedzenie z intensywnymi przyprawami przyprawia pozostałych mieszkańców akademika o zawrót głowy, który rozwiązuje konflikty interpersonalne przy pomocy pięści (proszę wstawić dowolny powód, dla którego „oni” są gorsi niż „my”...). Rozwiązywanie tak postawionych konfliktów nie jest łatwe, choć możliwe i na tym właśnie polega rola innowacyjnej, odpowiedzialnej uczelni nastawionej na internacjonalizację i promowanie różnorodności. Kluczowe znaczenie ma stosowanie całej palety środków, uwzględniających działania prewencyjne, reaktywne oraz zarządzanie różnorodnością – z naciskiem na podejście proaktywne, zmierzające do minimalizowania ryzyka wystąpienia problemów.

Jednym z ciekawszych przykładów dobrych praktyk, z jakimi zetknęłam się jako pełnomocniczka Rektora ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów, jest przygotowanie studentów zagranicznych do wymiany przez uczelnie wysyłające. Przed każdym semestrem, amerykańskie uczelnie kierujące swoich studentów na Uniwersytet Jagielloński, przysyłają ankiety służące wskazaniu jednostek uczelni, z którymi można się skontaktować w razie zagrożenia dla bezpieczeństwa studentów podczas wymiany. Zgromadzenie takich danych ułatwia kontakt z osobą koordynującą program, jak też z instytucjami pomocowymi konkretnej uczelni.

Na Uniwersytecie Jagiellońskim można wyróżnić szereg dobrych praktyk – instytucjonalnych rozwiązań służących zapewnieniu bezpieczeństwa studentów

¹⁰ Por. H. Forbes-Mewett, Ch. Nyland, *Cultural Diversity, relocation and the security of international students at an internationalised university*, Journal of Studies in International Education, Vol. 12 No. 2, Summer 2008 181-203, <http://profiles.arts.monash.edu.au/helen-forbes-mewett/files/2012/08/cultural-diversity-relocation-and-the-security-of-international-students-at-an-internationalised-university.pdf>, s. 185 - dostęp 24.01.2015.

zagranicznych i udzieleniu im pomocy w sprawach związanych ze studiami oraz życiem w Krakowie¹¹. Należą do nich: działalność pełnomocnika rektora ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów, dostępność przepisów wewnętrznych uczelni i oferty pomocowej uczelni w językach obcych, wsparcie psychologiczne, mediacje oraz badania w zakresie jakości kształcenia i poczucia bezpieczeństwa prowadzone wśród studentów.

Pełnomocnik Rektora UJ ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów – strona internetowa Bezpieczny Student UJ

Zarządzeniem nr 37 z dnia 31 marca 2011 roku rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego powołał pełnomocnika ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów odpowiedzialnego za „wdrożenie systemowych działań o charakterze prewencyjnym, edukacyjnym i organizacyjnym służących zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego”¹² na terenie uczelni. Zadania pełnomocnika zostały ujęte szeroko i obejmują:

- **udzielanie pomocy** studentkom (doktorantkom) i studentom (doktorantom) w sprawach dotyczących ich bezpieczeństwa **lub informacji** na temat możliwości jej szybkiego i efektywnego uzyskania,
- **reagowanie na zgłaszane zagrożenia** dla bezpieczeństwa studentek (doktorantek) i studentów (doktorantów),
- stałe **monitorowanie sytuacji w zakresie bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa** osób studiujących na Uniwersytecie Jagiellońskim,
- prowadzenie **działalności promocyjnej, informacyjnej i edukacyjnej**,
- organizacja ogólnouniwersyteckiego systemu bezpieczeństwa (współpracy w ramach Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa¹³),
- przygotowywanie dla Rektora **propozycji i wniosków dotyczących bezpieczeństwa** studentek (doktorantek) i studentów (doktorantów).

¹¹ Informacje na ten ostatni temat studenci mogą znaleźć m.in. na stronie konsorcjum Urzędu Miasta Krakowa i wybranych krakowskich uczelni pod nazwą „Study in Kraków”: <http://www.study-krakow.com/about-us.html>. W marcu 2013 roku przy współpracy ze Strażą Graniczną i Urzędem Marszałkowskim zorganizowano szkolenie dla pracowników uczelni biorących udział w projekcie na temat legalizacji pobytu studentów cudzoziemców w Polsce. Więcej informacji: http://www.bezpieczny-student.uj.edu.pl/reportaze/-/journal_content/56_INSTANCE_sBd5/3775751/17172254 - dostęp 24.01.2015.

¹² Por. §2 zarządzenia, <http://www.bezpieczny-student.uj.edu.pl/documents/3775751/cfaeb58d-f515-4df1-a296-dda366e72ec8> - dostęp 24.01.2015.

¹³ Więcej na temat programu w artykule K. Jurzak-Mączki, K. Struzińskiej, M. Szafrąskiej pt. „Bezpieczeństwo w krakowskich szkołach wyższych ze szczególnym uwzględnieniem Uniwersytetu Jagiellońskiego – perspektywa empiryczna”, Przegląd naukowo-Metodyczny Edukacja dla bezpieczeństwa, rok VI numer 2/2013 (19), Poznań 2013, s. 99-105. Por. też: <http://malopolska.Policja.gov.pl/pl/content/zintegrowana-polityka-bezpieczenstwa> - dostęp 24.01.2015.

Pełnomocnik realizuje te zadania poprzez wnioskowanie o wszczęcie postępowania wyjaśniającego (dyscyplinarnego) w stosunku do osoby, która dopuściła się naruszeń, opracowanie i doskonalenie wewnętrznych procedur (w tym dot. przeciwdziałania dyskryminacji), organizowanie zajęć dla studentów dotyczących praktycznych aspektów dbałości o własne bezpieczeństwo, kampanie informujące o problemach związanych z bezpieczeństwem oraz o zakresie funkcjonowania i zadaniach Pełnomocnika, przygotowywanie materiałów promocyjnych i edukacyjnych, organizację imprez promujących bezpieczeństwo, prowadzenie cyklicznych badań dotyczących poczucia bezpieczeństwa studentów na terenie uczelni i domów studenckich. Przy wykonywaniu zadań pełnomocnik współpracuje z kierownikami jednostek organizacyjnych uczelni, Centrum Alternatywnego Rozwiązywania Sporów na Wydziale Prawa i Administracji UJ, Studencką Poradnią Prawną UJ, podmiotami zewnętrznymi (w tym partnerami zagranicznymi, instytucjami i organizacjami zajmującymi się udzielaniem pomocy ofiarom przestępstw).

Nadto pełnomocnik prowadzi stronę internetową Bezpieczny Student UJ (www.bezpieczny-student.uj.edu.pl), na której zamieszczane są informacje na temat wskazanych wyżej aktywności. Najważniejsza zakładka tej strony została zatytułowana „Gdzie szukać pomocy?” i obejmuje podstawowe informacje na temat instytucji pomocowych działających na uczelni oraz poza nią i świadczących swoje usługi nieodpłatnie. Oferta została podzielona przedmiotowo na bezpieczeństwo i higienę pracy, bezpieczeństwo osobiste, pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem, pomoc prawną, pomoc psychologiczną, problemy związane z tokiem studiów, przeciwdziałanie dyskryminacji, wybór ścieżki kariery i pomoc dla studentów będących rodzicami.

Inne formy wsparcia – akcje profilaktyczne, szkolenia

Pełnomocnik bierze udział w spotkaniach ze studentami zagranicznymi w ramach *Orientation Days* organizowanych przez Centre for European Studies UJ, Biuro Obsługi Studentów Zagranicznych oraz organizację studencką ESN UJ, prezentując wskazówki dotyczące bezpiecznych zachowań na uczelni i poza nią. Każdego roku na przełomie listopada i grudnia pełnomocnik prowadzi kampanię antydyskryminacyjną „16 dni akcji przeciwko przemocy” w ramach której zostały opracowane materiały w języku angielskim na temat przeciwdziałania molestowaniu seksualnemu i dyskryminacji, sposobów pomocy osobie doświadczającej przemocy, roli mężczyzn w przeciwdziałaniu przemocy ze względu na płeć. W 2014 roku w działania włączyli się także pracownicy Zespołu ds. Ochrony Praw Człowieka w Departamencie Kontroli, Skarg i Wniosków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych¹⁴. Uniwersytet Jagielloński aktywnie włączył się w działania w ramach

¹⁴ <https://www.facebook.com/bezpieczny.student/photos/> - dostęp 24.01.2015.

kampanii *Rasism. Say it to fight it*¹⁵. Ponadto, w ramach stałej współpracy z Wydziałem Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Krakowie oraz analogicznym wydziałem w Komendzie Wojewódzkiej Policji prowadzone są szkolenia dla kadry administracyjnej uczelni i prowadzonych przez nią domów studenckich.

Dostępność przepisów wewnętrznych uczelni i oferty pomocowej uczelni w językach obcych

Strona główna Uniwersytetu Jagiellońskiego prowadzona jest w języku polskim oraz angielskim, natomiast strona dotycząca rekrutacji - dodatkowo w języku rosyjskim. W języku angielskim zostały udostępnione podstawowe przepisy wewnętrzne uczelni dotyczące toku studiów, praw i obowiązków studentów (regulamin studiów etc.), zakres oferty pomocowej dla studentów niepełnosprawnych i chorujących psychicznie. Trwają prace nad poszerzeniem dostępności materiałów w języku angielskim na stronach internetowych w pionie Prorektora ds. dydaktyki w odniesieniu do przeciwdziałania dyskryminacji, praktycznych wskazówek radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia. W dwóch językach są też rozsyłane informacje za pośrednictwem elektronicznej poczty wewnętrznej (np. na temat baz publikacji naukowych, istotnych dla społeczności akademickiej wydarzeń etc.).

Osoby zatrudnione w jednostkach uczelni obsługujących studentów posługują się biegle językami obcymi – w szczególności językiem angielskim. Studenci zagraniczni mogą w szczególności skorzystać z oferty programu **wsparcia psychologicznego pod nazwą Stacja Konstelacja**¹⁶. Program ma na celu udzielenie pomocy studentom, doktorantom, pracownikom, którzy borykają się z problemami adaptacyjnymi, zaburzeniami psychicznymi, nadmiernym stresem, radykalną zmianą otoczenia. Finansowany jest ze środków uczelni. Wsparcia udzielają pracownicy Katedry Psychoterapii Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Medicum oraz Zakładu Psychoterapii Szpitala Uniwersyteckiego.

Każda z osób uczących się lub pracujących na Uniwersytecie Jagiellońskim ma także możliwość skorzystania z oferty Centrum Alternatywnego Rozwiązywania Sporów na Wydziale Prawa i Administracji. Mediatorzy byli przykładowo proszeni o pomoc w rozwiązaniu konfliktu między jednym ze studentów programu w języku angielskim a grupą. Cyklicznie na uczelni prowadzone są badania służące poprawie jakości kształcenia (m. in. Ocena Zajęć Dydaktycznych, Ocena Pracy Administracji, Barometr Satysfakcji Studenckiej), w których mogą wziąć udział studenci zagraniczni i wypowiedzieć się m. in. na

¹⁵ http://www.uj.edu.pl/en/uniwersytet/aktualnosci/kalendarz/-/journal_content/56_INSTANCE_dPA0/10172/46573586 - dostęp 24.01.2015.

¹⁶ Więcej informacji: <http://www.konstelacja.lwa.pl/en/> - dostęp 24.01.2015.

temat zajęć, domów studenckich, zasobów bibliotecznych, bezpieczeństwa w swojej jednostce dydaktycznej oraz na uczelni jako takiej¹⁷.

Trwają prace nad rozwojem oferty adresowanej do studentów zagranicznych – w szczególności zaś silniejsze ich wsparcie w procesie adaptacji na studiach i minimalizacji ryzyka wystąpienia szoku kulturowego. Planowane jest opracowanie dodatkowych materiałów w językach obcych i ich nowych wersji językowych, a także dalszy rozwój szkoleń językowych dla kadry administracyjnej obsługującej studentów. W ramach działań projakościowych realizowanych przez Centrum Doskonalenia Dydaktyki Akademickiej UJ rozważa się uruchomienie warsztatów dla nauczycieli akademickich i doktorantów z zakresu pracy z grupą różnorodną kulturowo. Ponadto w latach 2015-2016 będą kontynuowane prace nad zarządzaniem różnorodnością na uczelni w ramach strategii antydyskryminacyjnej adresowanej do studentów i doktorantów.

Podsumowanie

Wybrane na potrzeby tego opracowania problemy dotyczące bezpieczeństwa studentów zagranicznych są w dużej mierze rozwiązywane przez powołane do tego celu przez uczelnię jednostki wsparcia. Trudno dostrzec systemowe rozwiązania w tym zakresie, opracowane i promowane na poziomie rządowym, ministerialnym czy organizacji skupiających rektorów polskich uczelni. Aktywność tych podmiotów skupia się raczej na internacjonalizacji jako takiej w odniesieniu do szkolnictwa wyższego. Natomiast działania w zakresie zapewniania bezpieczeństwa studiujących cudzoziemców i odpowiedzi na ich problemy związane z zetknięciem się z inną religią, kulturą, przekonaniami, innym porządkiem prawnym, rynkiem pracy, usługami spoczywają niemal całkowicie na goszczących uczelniach. Wydaje się, że w najbliższych latach – także w reakcji na cytowane wyżej badania ukazujące rosnące znaczenie poziomu bezpieczeństwa w wyborze kraju studiów – na stronie internetowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także na wskazanych wyżej portalach promujących studia w naszym kraju powinien znaleźć się zbiór podstawowych informacji dotyczących bezpieczeństwa studentów zagranicznych w Polsce. Powinny one zawierać nie tylko wskazówki, jak dbać o bezpieczeństwo osobiste, jak unikać różnego rodzaju zagrożeń, gdzie szukać pomocy w razie pokrzywdzenia przestępstwem, jak dochodzić swoich praw, ale też regulacje prawne odnoszące się do często popełnianych przez studentów zagranicznych wykroczeń.

Intensywna promocja Polski na świecie będzie skutkować wzrostem poziomu zainteresowania studiowaniem w naszym kraju. Warto zatem podjąć dyskusję na temat podziału zadań między rządem a autonomicznymi uczelniami w zakresie odpowiedzi na

¹⁷ Ankiety dostępne są w języku polskim i angielskim.

potrzeby w obszarze bezpieczeństwa studentów zagranicznych w Polsce. Naszym wspólnym celem jest przecież umożliwienie młodemu pokoleniu zachowania własnej tożsamości narodowej przy jednoczesnym poszukiwaniu „kontaktu z innym światem, już bliskim, znanym z prywatnych kontaktów czy Internetu, lecz zarazem obcym, ciekawym, inspirującym”. Takim, który pozwoli „uczyć się, poznawać inną kulturę i (może nie zawsze świadomie) (...) rozumieć innych”¹⁸.

¹⁸ Oba cytaty A. Mania, „Podsumowanie”, w: W. Martyniuk (red.), „Internacjonalizacja studiów wyższych”, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Warszawa 2011, s. 248, <http://www.frse.org.pl/sites/frse.org.pl/files/publication/1290/internacjonalizacja-studiow-wyzszycht.pdf> - dostęp 24.01.2015.

mł. insp. Gerard Bah

Pełnomocnik Świętokrzyskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji

ds. Ochrony Praw Człowieka

Kampania społeczna „Inni – Nie Gorszi”

Nienawiść, mowa nienawiści, przestępstwa z nienawiści to słowa, które coraz częściej pojawiają się w naszym życiu społecznym. Wystarczy włączyć telewizor, radio, otworzyć gazetę... W ostatnim czasie coraz częściej mówi się i pisze o szokujących formach przemocy, której podłożem jest brak tolerancji i zrozumienia dla inności drugiego człowieka.

W dobie zachodzących w naszym kraju przemian społeczno–kulturowych, istnieje uzasadniona konieczność szerokiej dyskusji na temat postrzegania osób żyjących w naszym społeczeństwie, a stanowiących mniejszość. Temu służyła prowadzona w 2013 i 2014 roku na terenie województwa świętokrzyskiego kampania społeczna „Inni – nie gorsi”. Policja świętokrzyska, którą dziś reprezentuję, była współautorem i inicjatorem akcji oraz czynnie włączyła się w jej realizację, ponieważ jesteśmy częścią społeczeństwa i chcemy, aby było ono otwarte na różnorodność i wielokulturowość. Poszanowanie drugiego człowieka, jego wartości, w tym tych najważniejszych – zdrowia i życia to coś co szczególnie leży w naszym zainteresowaniu jako instytucji stojącej na straży ładu i porządku publicznego.

Organizatorami trwającej od października 2013 do czerwca 2014 roku kampanii „Inni – nie gorsi” byli Wojewoda Świętokrzyski – Bożentyna Pałka – Koruba oraz Świętokrzyski Komendant Wojewódzki Policji – nadinsp. Jarosław Szymczyk. Patronat honorowy objęli: ówczesna Pełnomocniczka Rządu ds. Równego Traktowania Pani Agnieszka Kozłowska – Rajewicz oraz Rzecznik Praw Obywatelskich Pani prof. Irena Lipowicz. Kampania finansowana była z funduszu mechanizmu norweskiego.

Głównym założeniem kampanii było zwrócenie uwagi opinii publicznej oraz podjęcie szerokiej dyskusji na temat postrzegania osób żyjących w naszym społeczeństwie, a stanowiących mniejszość. Nie wolno nam zapominać, że przestrzeganie praw każdego człowieka jest obowiązkiem demokratycznego państwa prawnego, wynikającym zarówno z Konstytucji RP, jak i wielu aktów prawa międzynarodowego. Koniecznym było i jest podjęcie zdecydowanych kroków zapobiegających narastającej fali mowy nienawiści w przestrzeni publicznej, a także zdarzeń o charakterze kryminalnym, których ofiarami padają osoby pochodzące z mniejszości, a których podłożem jest szeroko rozumiany brak tolerancji, otwartości na wielokulturowość i różnorodność i wynikająca z nich

dyskryminacja. Podjmując działania, chcieliśmy, aby bezpieczeństwo, szacunek i godne traktowanie drugiej osoby, bez przejawów dyskryminacji i nietolerancji, wynikało z wewnętrznego zrozumienia wagi problemu jakim jest ochrona podstawowych standardów praw człowieka. Wyszliśmy z założenia, że przybliżenie praw osób pochodzących z mniejszości, ich kultury, warunków życia oraz codziennych problemów, z którymi się borykają doprowadzi do zmiany ich postrzegania przez część naszego społeczeństwa.

Celami kampanii były:

1. Uwrażliwienie opinii publicznej na przejawy dyskryminacji.
2. Przeciwdziałanie mowie nienawiści oraz zwalczanie przestępstw z nienawiści.
3. Podniesienie świadomości na temat różnorodności społecznej w najbliższym otoczeniu.
4. Upowszechnienie wiedzy na temat praw mniejszości.

Naszymi Partnerami byli:

- Biuro Terenowe Rzecznika Praw Obywatelskich w Katowicach kierowane przez Panią dr Aleksandrą Wentkowską,
- Muzeum Narodowe w Kielcach, oddział Muzeum Dialogu Kultur reprezentowane przez Pana Dyrektora dr Roberta Kotowskiego i Panią Kierownik Monikę Rosmanowską,
- Stowarzyszenie „Nigdy Więcej” reprezentowane przez Pana Jacka Purskiego.

W ramach prowadzonej kampanii zrealizowaliśmy m.in. następujące przedsięwzięcia:

- Opracowaliśmy logo i spot kampanii „Inni – nie gorsii”.
- Zorganizowaliśmy dwie konferencje: pierwszą w październiku 2013 r. inauguracyjną kampanię pt. „Administracja publiczna przeciw mowie nienawiści” z udziałem przedstawicieli administracji rządowej, samorządowej, organizacji pozarządowych, organów wymiaru ścigania i sprawiedliwości oraz drugą – podsumowującą projekt - z udziałem m.in. przedstawicieli Policji norweskiej oraz prof. Marii Szyszkowskiej.

- Ogłosiliśmy ogólnopolski konkurs fotograficzny mający przedstawić w obiektywie różne rodzaje dyskryminacji – wpłynęło ponad 250 prac, które oceniało profesjonalne jury wywodzące się ze świata artystycznego i naukowego. Podsumowanie zbiegło się z otwarciem wystawy fotograficznej pn. Inni – nie gorsi.
- Wydaliśmy tematyczny kalendarz przedstawiający na każdej ze stron 12 rodzajów dyskryminacji min. ze względu na płeć, wiek, orientację seksualną, niepełnosprawność psychiczną i fizyczną, pochodzenie etniczne i narodowe, kolor skóry i religię. Okładkę kalendarza stanowiło zwycięskie zdjęcie konkursowe.

- W celu zwrócenia uwagi na wagę problemu, Wojewoda Świętokrzyski ogłosiła nową kategorię w corocznej nagrodzie Laur Świętokrzyski - działania na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i promowania praw człowieka.
- We wszystkich miastach powiatowych oraz w Kielcach odbyły się debaty z młodzieżą, nauczycielami, przedstawicielami władz samorządowych, Policji, mediami na temat: „Czy mniejszości potrzebują dodatkowych praw czy równego traktowania?”. W spotkaniach uczestniczyło ponad 2000 osób.

- W lokalnej gazecie Wędrowiec Świętokrzyski ukazał się cykl artykułów prasowych nt. rodzajów dyskryminacji i praw mniejszości.
- Zorganizowaliśmy szkolenie dla policjantów komend powiatowych pionu kryminalnego i prokuratorów prokuratur rejonowych z zakresu zwalczania przestępstw z nienawiści oraz ścigania ich sprawców. Prowadzącymi byli: Pełnomocnik Świętokrzyskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka/Pełnomocnik Wojewody

Świętokrzyskiego ds. mniejszości narodowych i etnicznych, przedstawiciel Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, przedstawiciel Prokuratury Generalnej oraz przedstawiciel Stowarzyszenia "Nigdy Więcej".

- Zorganizowaliśmy wojewódzką akcję zamalowywania napisów noszących cechy mowy nienawiści.
- Chcąc zapewnić atrakcyjną dla młodych ludzi formę przekazu, wydaliśmy komiks edukacyjny o przeciwdziałaniu dyskryminacji oraz modną bransoletkę z logiem naszej kampanii. Do pisania i opracowywania komiksu zaangażowaliśmy młodych ludzi - pasjonatów komiksów.

Czy kampania przyniesie oczekiwane rezultaty - czas pokaże. Najważniejsze jest to, że udało się zwrócić uwagę opinii społecznej na problem mowy nienawiści i dyskryminacji w przestrzeni publicznej. Pojawiły się artykuły prasowe w lokalnych mediach, rozpoczęto dyskusję na forach internetowych. Zaczęli się do nas zgłaszać młodzi ludzie – wolontariusze i członkowie organizacji pozarządowych, którzy chcą podejmować dalsze działania w zakresie propagowania praw człowieka. To właśnie z ich inicjatywy przygotowujemy obecnie wspólną kampanię społeczną „Świętokrzyskie bez nienawiści”.

Jako Policja zdajemy sobie sprawę, że wszelkie działania na rzecz ochrony praw mniejszości muszą mieć charakter wielotorowy oraz muszą być realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Niezwykle istotna jest też wymiana doświadczeń w zakresie zwalczania wszelkiego rodzaju przejawów dyskryminacji pomiędzy instytucjami administracji rządowej, samorządowej oraz podmiotami społecznymi. Wychodzimy z założenia, że działania propagujące równość i szacunek wśród ludzi nie mogą mieć charakteru jednorazowej akcji. Dlatego już dziś podejmujemy nowe wyzwania.

ROZDZIAŁ IV BARIERY W ZGŁASZANIU PRZESTĘPSTW Z NIENAWIŚCI

Daniel Kireki
Afryka Connect

Przestępstwa z nienawiści w perspektywie społeczności afrykańskiej

Wyobraź sobie przeżywanie codziennie paranoi wynikającej ze świadomości, że każdy twój krok i wszystko, co robisz jest obserwowane i oceniane. Wyobraź sobie, że wchodzisz do sklepu spożywczego lub do sklepu z ubraniami, w którym ktoś obserwuje każdy twój ruch myśląc, że masz zamiar coś ukraść lub wyciągnąć bombę spod ubrania. Wyobraź sobie wyśmiewanie i odtrącenie w szkole tylko dlatego, że jesteś „inny”. Nikt nie lubi być wykluczany, więc dlaczego osądzasz? Wyobraź sobie, że musisz oglądać się za siebie za każdym razem, gdy idziesz ulicą z obawy, że możesz zostać zaatakowany. Dlaczego przekazujesz pochodnię bezwzględności świata? Dlaczego rozpalasz ogień nienawiści? Dlaczego dyskryminujesz? Dokądkolwiek pójdziesz, gdziekolwiek spojrzysz zawsze znajdzie się ktoś inny. Osoby pochodzenia afrykańskiego muszą znosić to wszystko w swym codziennym życiu.

Dyskryminacja rasowa jest manifestowana na różne sposoby. Może mieć charakter bierny i polegać na wykluczeniu społecznym, lub pozostawaniu obojętnym na poglądy i doświadczenia tej grupy społecznej. Może też przybrać formę uprzedzeń i stereotypowego myślenia o innych grupach żyjących w naszej społeczności, i być demonstrowana poprzez wyzwiska, wyśmiewanie lub znieważanie. Może też polegać na aktywnym i bezpośrednim wykluczaniu pewnych osób lub ich dyskryminacji w odniesieniu do usług publicznych.

W najbardziej skrajnych przypadkach, dyskryminacja rasowa jest manifestowana poprzez zachowania i działania, które są nacechowane nienawiścią i przemocą, doświadczaną szczególnie przez grupy wyróżniające się ze względu na ich stroje kulturowe bądź religijne, kolor skóry lub wygląd. Problem dyskryminacji rasowej prześladowuje od wieków miliony ludzi na całym świecie. Niemal na każdym kroku można dostrzec jakąś formę dyskryminacji. Badania pokazują, że jej wpływ jest bardziej odczuwalny przez osoby, którym zależy na udowodnieniu swojej wartości. Muszą one liczyć się z tym, że znajdą się w sytuacji, w której ich umiejętności i zdolności mogą być kwestionowane, czy to w szkole, w pracy bądź w miejscach publicznych. Bycie obiektem dyskryminacji może zmienić cały świat osoby

będącej jej ofiarą. I tego właśnie doświadczają dzień w dzień osoby pochodzenia afrykańskiego.

Trauma emocjonalna i skutki przestępstwa z nienawiści dla zdrowia psychicznego mają bardzo poważny, niekorzystny wpływ na jego ofiarę. Sprawcy wybierają sobie zazwyczaj koszty ofiarne, na których wyładowują swoją frustrację i agresję. Wybierają te osoby, które postrzegają jako słabsze i gorsze od nich. Nadszedł czas, aby to zmienić.

Wyniki i doświadczenia zdobyte w trakcie kampanii „Racism. Say it to fight it” pokazały, że zakończyła się ona sukcesem, ponieważ jej celem było unikanie „jednostronnej” komunikacji: istnieje małe prawdopodobieństwo, że ludzie zaangażują się w sprawy związane z walką z rasizmem, jeśli nie będą mieć możliwości podzielenia się swoimi poglądami. Kampania koncentrowała się także na zmianie zachowań rasistowskich, w większym stopniu niż na zmianie rasistowskich postaw i/lub poglądów, które zdają się być niezwykle trudne do zmiany. Rozwijanie i wspieranie zachowań wolnych od rasizmu jest nie tylko łatwiejsze do osiągnięcia niż ma to miejsce w przypadku postaw nierasistowskich lecz także badania sugerują, że zmiana zachowania może sama w sobie prowadzić do zmiany postaw.

Charakter przestępstw z nienawiści z perspektywy organizacji pozarządowych i instytucji publicznych

Od 2013 r. wydarzenia w ramach naszej organizacji związane z tolerancją i niedyskryminacją są poprzedzane spotkaniami mniejszości i spotkaniami społeczeństwa obywatelskiego, podczas których ich uczestnicy formułują zalecenia. Spotkania te dają mniejszościom i społeczeństwu obywatelskiemu możliwość omówienia bieżących problemów i priorytetów związanych z tematyką spotkań, aby dzielić się najlepszymi praktykami i angażować się w koalicje i sieci. Nasze spotkania stanowią platformę do dyskusji na temat charakteru i zakresu przejawów nietolerancji i przestępstw z nienawiści, których ofiarami są mniejszości mieszkające w Polsce, w szczególności członkowie społeczności afrykańskiej, a także do określania możliwych inicjatyw i narzędzi, które można opracować w celu zwalczania tego problemu. Co roku ludzie pochodzenia afrykańskiego cierpią z powodu uprzedzeń związanych z ich tożsamością lub postrzeganiem „odmiennością”. Zazwyczaj jest to manifestowane poprzez akty przemocy lub brutalne zachowania, opluwanie, nazywanie członków tej społeczności „Czarnuchami”, „małpami” lub „Czarnymi”. Właśnie to ostatnie określenie jest najczęściej używane w Polsce. Osoby te spotykają się z groźbami i są zastraszane za pośrednictwem serwisów społecznościowych lub wiadomości SMS. Przestępstwa tego rodzaju dotyczą głównie Afrykanów, i mają niezmiernie szkodliwy wpływ na ich ofiary, rodziny i przyjaciół ofiar, a także na społeczność, której są członkami.

Aby przeciwdziałać temu poważnemu problemowi, konieczne jest zrozumienie jego skali, a tym samym wpływu na polskie społeczeństwo. Dlatego też głównym wyzwaniem jest

zwalczanie przestępstw z nienawiści, a dzięki kampaniom takim jak „Racism. Say it or fight it”, będziemy mogli dotrzeć do dużej części społeczeństwa.

Rzeczywistą skalę przestępstw z nienawiści popełnianych obecnie w Polsce i ich wpływ na społeczność afrykańską przedstawiają doświadczenia i perspektywy organizacji pozarządowych, które prowadzą regularne działania na rzecz zwalczania tego rodzaju przestępczości. Osoby pochodzenia afrykańskiego są celem ataków głównie z powodu swojej rasy – jesteśmy widoczni. Dzięki naszemu doświadczeniu w organizowaniu spotkań przy okrągłym stole poświęconym przestępstwom z nienawiści i doświadczanej przy tym nietolerancji, jest dla nas dość oczywiste, że wynika ona przede wszystkim z rasistowskich postaw wobec osób pochodzenia afrykańskiego lub ogólnie imigrantów.

Nasza organizacja zidentyfikowała następujące rodzaje przestępstw z nienawiści: przemoc fizyczna, wykorzystywanie seksualne, agresja słowna i prześladowanie. Poza oczywistymi skutkami doświadczanymi przez poszczególne ofiary, przestępstwa z nienawiści na osobach czarnoskórych mają bardzo niekorzystny wpływ na dobrostan psychiczny członków tej społeczności. Przestępstwa z nienawiści są wyrazem dyskredytacji odmienności, promują izolację i wykluczenie, a także podważają znaczenie różnorodności we współczesnym polskim społeczeństwie. Ponadto przestępstwa z nienawiści powodują narastanie nieufności, wyobcowania i strachu. Ignorowanie lub zaprzeczanie wystąpieniu przestępstwa z nienawiści daje sprawcom poczucie, że społeczeństwo przyzwala na ich działania.

Bariery napotymane w związku ze zgłaszaniem przestępstw z nienawiści

Osoby pochodzenia afrykańskiego zgłaszają tego rodzaju przestępstwa w bardzo nielicznych przypadkach. Ujawnianie lub mówienie o swoich doświadczeniach przez ofiary utrudniają liczne bariery. Wynikają one z mitów i stereotypów panujących w naszym społeczeństwie. Ofiary obawiają się, że będą obwiniane lub oceniane, że osoby przyjmujące zgłoszenie nie uwierzą w ich relacje lub że może je spotkać zemsta.

- Lęk przed rasizmem.
- Lęk przed osądzeniem.
- Poczucie ogromnego wstydu, napiętnowania, fatalizm.
- Brak możliwości uzyskania pomocy od odpowiednich organizacji oferujących doradztwo w tego typu przypadkach.
- Brak wiedzy na temat systemu prawnego.
- Bariera językowa.
- Strach przed deportacją.
- Spotykanie się z traktowaniem niektórych przypadków z lekceważeniem.

Zalecenia

- Organy ścigania powinny poświęcać więcej uwagi przypadkom przestępstw z nienawiści.
- Należy sprawdzać strony internetowe pod kątem treści związanych z nienawiścią.
- Należy umożliwić ofiarom przestępstw z nienawiści i przywódcom społeczności mówienie o wpływie nienawiści wobec osób czarnoskórych z perspektywy społeczności.
- Organy ścigania i wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych powinny być wyczulone na wszelkie przejawy motywacji wynikającej z uprzedzeń. Ustawodawca powinien rozważyć zaostrzenie kar za przestępstwa z nienawiści celem podkreślenia powagi tych przestępstw. Sądy orzekające w sprawach przestępstw z nienawiści powinny rozpowszechniać wśród społeczeństwa wiedzę na temat motywacji wynikającej z uprzedzeń, by zwiększyć świadomość na temat takich przestępstw i wskazać jednoznacznie, że dopuszczanie się ich jest karane surowszymi wyrokami.
- Ofiary przestępstw z nienawiści powinny mieć możliwość dochodzenia odszkodowań od sprawców; należy także zagwarantować skuteczne reagowanie rządu w przypadkach przestępstw z nienawiści będących naruszeniem praw podstawowych.
- Należy położyć kres rasizmowi. Aby to osiągnąć, musimy edukować nasze dzieci i nauczyć się przebaczać. Rozwiązując problemy musimy pracować nad budowaniem postaw charakteryzujących się poszanowaniem równości, współczuciem i szczerością.

Wszyscy odpowiadamy za to by zatrzymać nienawiść. Choć incydent spowodowany nienawiścią może wydawać się odosobnionym przypadkiem, działanie motywowane nienawiścią jest powszechnym problemem społecznym, który dotyka zarówno poszczególne jednostki jak i całe społeczności.

Niyi Aderibigbe
Diaspora Events

Perspektywa osób zgłaszających przestępstwa z nienawiści

Nie ma nic zaskakującego w stwierdzeniu, że fakt, iż cudzoziemcy na terenie Polski stają się ofiarami przestępstw z nienawiści i incydentów z nią związanych przechodzi bez echa, oraz że ofiary takich przestępstw w większości przypadków decydują się nie zgłaszać z różnych powodów takich zdarzeń Policji i innym organom ścigania. Taka postawa jest wynikiem postrzegania zdarzeń z ich własnej perspektywy oraz doświadczeń społeczności, do której dopiero co dołączyły. Dlatego zawsze, gdy myślimy o przestępstwach z nienawiści zadajemy sobie następujące pytanie. Dlaczego tego rodzaju przestępstwa się zdarzają, lecz przede wszystkim, dlaczego takie zdarzenia nie są zgłaszane, a tym samym przechodzą bez echa?

Po pierwsze, musimy zgodzić się, że wszystko we współczesnym świecie psychofizycznym, w którym przyszło nam żyć, jest wytworem naszych własnych interpretacji, ponieważ rzeczywistość jest kształtowana przez nasz sposób myślenia i postrzegania jej. Jeśli na przykład dana osoba nie miała pozytywnych odczuć na temat funkcjonariuszy Policji w jej ojczystym kraju, nie będzie prawdopodobnie ich miała także w Polsce. Należy także mieć na uwadze, że polska Policja także nie cieszy się imponującą reputacją, jak wynika z badań przeprowadzonych wśród imigrantów i ich polskich przyjaciół. Są to ludzie, którzy w którymś momencie życia nawiązali kontakt z Policją lub zwrócili się o pomoc do Policji, jednak reakcja Policji okazała się być dla nich bardzo dużym rozczarowaniem. Informacje o takich doświadczeniach rozprzestrzeniają się w szybkim tempie wśród społeczności imigrantów, przyczyniając się do powstawania barier psychicznych, co zniechęca inne ofiary przestępstw z nienawiści do zgłaszania się na Policję ze skargą lub zgłoszeniem, gdyż Policja nie daje im poczucia bezpieczeństwa i nie budzi w nich zaufania.

Być może większość opowieści na temat Policji i rozmów na temat jej sposobu działania i niewłaściwej postawy jej funkcjonariuszy jest, jak twierdzą sami policjanci, przesadzona z powodu emocjonalnego wzburzenia. W służbach Policji brakuje funkcjonariuszy wyznaczonych do zajmowania się przypadkami przestępstw z nienawiści lub wszelkimi incydentami motywowanymi nienawiścią. Policja i jej agencje mają bardzo wiele do zrobienia, jeśli chodzi o budowanie swojej reputacji, szczególnie w odniesieniu do zaufania osób zgłaszających przestępstwa z nienawiści. Wynika to z faktu, że przeciętna osoba,

szczególnie cudzoziemiec przebywający w Polsce, który padł ofiarą przestępstwa, napotyka natychmiast na bariery językowe i komunikacyjne. Gdy taka osoba spojrzy na swoje problemy związane z przestępstwami z nienawiści, których padła ofiarą ze swojej perspektywy, jej obecny status społeczny jako cudzoziemca przebywającego w Polsce daje jej bardziej realistyczny obraz poziomu braku bezpieczeństwa, na jaki może być narażona.

Po drugie, brak zaufania i poczucia bezpieczeństwa zniechęca ofiary do zgłaszania przestępstw z nienawiści. Poziom wspomnianego braku bezpieczeństwa może wahać się od barier komunikacyjnych po brak wiedzy na temat procedur dotyczących zgłaszania przestępstw. Może być także wynikiem strachu przed odwetem lub lęku związanego z poczuciem braku bezpieczeństwa i ochrony po zgłoszeniu przestępstwa. Należy także wziąć pod uwagę to, że tego rodzaju kwestie nie są związane jedynie z odczuciami zainteresowanych osób, lecz są one wynikiem połączonych doświadczeń cudzoziemców w zakresie kontaktów z Policją i zgłaszania zdarzeń jej funkcjonariuszom. Przykładem może być sytuacja, gdy cudzoziemiec podjął próbę zgłoszenia zdarzenia Policji i został zatrzymany na ponad 48 godzin. Policja tłumaczyła się w tym przypadku brakiem możliwości skorzystania z usług odpowiedniego tłumacza, który pomógłby funkcjonariuszom sporządzić raport, ponieważ cudzoziemiec nie mówił po polsku. Jednakże cudzoziemcy, którzy nie posiadają odpowiednich dokumentów i nie uregulowali kwestii imigracyjnych, starają się z całych sił uniknąć kontaktu z Policją i nie mają odwagi zgłaszać zdarzeń spowodowanych nienawiścią, w których ucierpieli, w obawie przed aresztowaniem lub ewentualną deportacją.

Po trzecie, procedura zgłaszania przestępstw z nienawiści została ostatnio znacznie uproszczona dzięki utworzeniu Zespołu ds. Ochrony Praw Człowieka w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych oraz prowadzeniu różnych inicjatyw przez Policję na terenie całej Polski. Pomimo tych wszystkich wysiłków, pozostaje jeszcze wiele do zrobienia, aby ciężka praca i prowadzone inicjatywy zaowocowały budowaniem potencjału i zaufania osób zgłaszających przestępstwa z nienawiści, zaczynając od tych, którzy są najbardziej narażeni na takie przestępstwa; w szczególności członkowie różnych grup mniejszościowych stają się najłatwiejszym i najczęstszym celem takich ataków.

I wreszcie, perspektywy osób zgłaszających przestępstwa z nienawiści zawsze się różnią, zależnie od osoby, jej statusu społecznego i pochodzenia. Perspektywy te są zazwyczaj ukształtowane pod wpływem wcześniej opisanych sytuacji, choć nie jest to jedyna przyczyna takiego sposobu myślenia cudzoziemców.

Sam także podejmowałem działania w celu motywowania ofiar do zgłaszania przestępstw z nienawiści, a także dzieliłem się z osobami najbardziej narażonymi na ataki informacjami na temat postępowania w przypadku stania się ich ofiarą. Osoby te, będące członkami grup mniejszościowych, są wspierane w zakresie budowania potencjału, a także informowane jak należy postępować w przypadku, gdy sądzą, że stały się ofiarą przestępstwa z nienawiści lub wyrażonego w jakiegokolwiek formie uprzedzenia wobec nich. Wsparcie to jest udzielane

poprzez organizowanie szkoleń w ich środowisku, rozdawanie broszur informacyjnych i ulotek w różnych językach, zawierających szczegółowe informacje na temat postępowania w przypadku zamiaru zgłoszenia takiego przestępstwa jako jego ofiara lub świadek.

Z mojego osobistego punktu widzenia, sądzę, że tego rodzaju inicjatywy mogą okazać się skuteczne w dłuższej perspektywie, niosąc przekaz „RASIZM... PRZESTĘPSTWA Z NIENAWIŚCI, Powiedz o tym, żeby z nimi walczyć”, a także wspierając idee w rodzaju „Jak rozbroić bombę nienawiści” oraz inne formy efektywnej współpracy imigrantów i organów ścigania.

Mł. insp. Marcin Szyndler
Pełnomocnik Komendanta Stołecznego Policji
ds. Ochrony Praw Człowieka

Przełamać bariery w komunikacji – jak porozumieć się z cudzoziemcem

Na warszawskie ulice, każdego dnia wychodzi 6 tysięcy policjantów i blisko 2 miliony mieszkańców, turystów i pracowników warszawskich biur lub fabryk. Przez dobę policjanci podejmują prawie 2000 interwencji związanych z wykroczeniami i przestępstwami oraz kilka tysięcy kontroli osób i pojazdów. Nie ma dnia, żeby przy okazji policyjnej pracy nie spotkali się policjant z cudzoziemcem.

Przyglądając się statystykom policyjnej pracy nie sposób nie dostrzec pewnej zależności – blisko 80 % osób, które stykają się z policjantami to sprawcy wykroczeń i przestępstw, a pozostała część - czyli 20 % - to osoby poszkodowane i świadkowie. Prosty matematyczny zabieg $80\% + 20\% = 100\%$ osób – osób, które wcale nie chciały się tego dnia spotkać z policjantem. W tym gronie, są także przybysze spoza polskich granic.

Czy osoby, które wcale nie chciały się spotkać mogą ze sobą miło rozmawiać?

Akt komunikowania się.

„Nierozzerwalnym elementem funkcjonowania człowieka w społeczeństwie jest proces komunikacji...”, „Każda forma współpracy czy współdziałania opiera się na procesie komunikacji, który określany jest jako niezbędny element społecznego funkcjonowania człowieka i warunek konieczny istnienia relacji społecznych.”, „Każde działanie w społeczeństwie opiera się na akcie komunikacji, który umożliwia reakcję pomiędzy dwiema istotami...” – to tylko część naukowych i encyklopedycznych definicji komunikowania się i wielkiego znaczenia aktu komunikacji w społeczeństwie, a takie bez względu na kolor skóry, wyznanie czy pochodzenie tworzymy. W tych samych definicjach znajdziemy najczęściej graficzną formę samego aktu komunikowania się. Jest nadawca, jest odbiorca, jest przekaz (komunikat i kanał – komunikatem nazywamy treść przekazywaną określonym kanałem komunikacyjnym). Od tych trzech rzeczy zależy czy komunikowanie się czy też akt mowy określimy mianem aktu udanego (trafiły do odbiorcy i zostały właściwie zinterpretowane) czy też może aktem nieudanym (odebrane przez innego

odbiorcę lub niewłaściwie odczytane). W całym procesie komunikowania się jest jeszcze jeden ważny, a w naszym przypadku najważniejszy element – szумы komunikacyjne

Co przeszkadza w komunikowaniu się ludzi... czyli „szумы komunikacyjne” w praktyce.

O skuteczności procesu komunikowania decyduje umiejętność spełniania intencji aktu komunikowania, czyli najbardziej trafnego przenoszenia szeroko rozumianych informacji, faktów, w tym także: myśli, nastrojów, opinii, od nadawcy do odbiorcy. Skuteczny przekaz, zawiera w sobie czas, funkcję, zasięg społeczny oraz treść aktu komunikowania. Jest to szczególnie przejaw wzajemnego oddziaływania ludzi na siebie. Reasumując, aby mówić o pełnym i skutecznym akcie komunikacji między osobami, muszą one ten sam znak rozumieć w ten sam sposób.

Co zatem może blokować jednoznaczne zrozumienie przekazu lub wzbudzać niechęć odbiorcy i uniemożliwić właściwe dekodowanie przekazu? Psychologia komunikacji wyłoniła szereg typów wypowiedzi, które blokują rozmowę. Ciekawe spojrzenie na tę kwestię przedstawił Thomas Gordon - amerykański psycholog i psychoterapeuta, który usystematyzował i wyszczególnił wypowiedzi blokujące rozmowę w następujący sposób:

- nakazywanie, polecenie, komenderowanie
 - ostrzeganie upominanie, grożenie
 - przekonanie, perswadowanie, moralizowanie
 - dyktowanie rozwiązań, radzenie, robienie propozycji
 - pouczanie, robienie wyrzutów, przytaczanie logicznych argumentów
 - krytykowanie, osadzanie, obwinianie, sprzeciwianie się
 - aprobowanie, chwalenie, popieranie
 - zwymyślanie, ośmieszanie, zawstydzanie, nadawanie „etykietyki”
 - analizowanie, interpretowanie, stawianie diagnozy
 - uspokajanie, pocieszanie, współczucie
 - badanie, wypytywanie, indagowanie
 - odwracanie uwagi, trywializowanie, obracanie w żart,
- i nazwał je „fatalną dwunastką”.

Odbiorca tego typu wypowiedzi czuje się traktowany z góry i takie zachowania werbalne mogą mocno blokować porozumienie, a w konsekwencji doprowadzić do zaniechania aktu komunikacji. Kolejnym elementem blokującym komunikację między osobami są

uprzedzenia i stereotypy związane z osobami nadawcy i odbiorcy, co w połączeniu z „fatalną dwunastką” uniemożliwia nawiązanie lub utrzymanie aktu komunikacji. Prowadzone badania polskiego społeczeństwa jednoznacznie wskazują na dużą niechęć Polaków do obcokrajowców, a także do grup etnicznych zamieszkujących Polskę (wielu członków tych grup posiada polskie obywatelstwo). Niestety podobne poglądy reprezentują również policjanci co z pewnością nie pomaga w budowaniu aktów komunikacji i przybywający do Polski cudzoziemcy. Ta grupa często uprzedzenia do „munduru” przywozi ze sobą jako bagaż złych doświadczeń z kraju pochodzenia. Dotyczy to głównie osób przybywających z krajów położonych na wschód od Polski.

Bezpieczeństwo nasza wspólna sprawa...czyli jak pomóc policjantom

W świadomości społecznej związanej z pełnieniem wielu ról w tym roli policjanta związane jest przekonanie, że posiadana władza czy odpowiedzialność za drugą osobę, wymaga wręcz dystansowania się od bezpośredniego i szczerego komunikowania się. Myśląc w ten sposób na pewno użyjemy którejś z blokad, co wcześniej czy później doprowadzi do zakończenia aktu komunikacji.

Można wyróżnić szereg czynników, które zakłócać mogą przekazanie komunikatu od nadawcy do odbiorcy. Są to:

1. Różnice w postrzeganiu.

Mogą one mieć postać różnic intelektualnych, pozycji społecznej, statusu majątkowego i zawodowego wieku, płci. Wynikają one z różnic w wykształceniu (poziom, kierunek) i sytuacji materialnej.

Różnice w postrzeganiu mogą wynikać również z różnic światopoglądowych, kulturowych, politycznych, religijnych. W takim przypadku, aby uniknąć bariery w komunikacji i nie zakłócić przebiegu komunikacji ważne jest dostosowanie nadawanego komunikatu do wartości akceptowanych przez adresata i sposobu jego postrzegania rzeczywistości. Dlatego też mówiąc do cudzoziemca powinniśmy w przekazie uwzględniać wartości innych kultur czy religii.

2. Intencje.

Każdy przekazywany komunikat zawiera intencje. W trakcie aktu komunikacji występujące intencje mogą być odbierane na dwa sposoby – odbiorca je zaakceptuje lub odrzuci.

Z brakiem aprobaty wiąże się z kolei negatywne nastawienie odbiorcy komunikatu do nadawcy. Dlatego warto na chwilę wrócić „fałszywej dwunastki” Thomasa Gordona. Ostrzeżenie, upominanie, grożenie, zwymyślanie, ośmieszanie, zawstydzanie, nadawanie „etykiety”, odwracanie uwagi, trywializowanie, obracanie w żart w większości przypadków nie zostanie zaakceptowane przez odbiorcę.

3. Dobór kodu.

Niewłaściwie dobrany język komunikatu, czy źle dobrany sposób kodowania informacji np. użycie niewłaściwych symboli najczęściej powoduje, że przekazywana informacja staje się niezrozumiała dla odbiorcy. Dzieje się to najczęściej w przypadku komunikacji wielokulturowej. W różnych krajach, w świecie innych religii, występują znaczne różnice w kodzie językowym, różnice w werbalnych i niewerbalnych kanałach komunikacyjnych. Kiedy dochodzi do nawiązania relacji między przedstawicielami odmiennych wyznań, np. islamu i chrześcijaństwa, uwydatniają się różnice w postrzeganiu symboli, wartości – dlatego tak ważne jest właściwe dobieranie kodu i treści nadawanego komunikatu.

4. Błędy językowe.

Podstawowym błędem jest niepoprawny dobór słów i zwrotów. W przypadku komunikacji międzykulturowej z uwzględnieniem różnic językowych ważne jest, aby unikać języka przepelnionego neologizmami, idiomami, przysłowiami typowymi dla języka polskiego, które nie mają swoich odpowiedników w językach obcych. Warto też zwrócić uwagę na dostosowanie języka komunikatu do poziomu percepcji odbiorcy.

5. Mowa ciała, język gestów – komunikacja niewerbalna.

Brak kontaktu wzrokowego pomiędzy nadawcą, a odbiorcą, mimika twarzy wyrażająca niechęć czy agresję również nie służą budowaniu poprawnego aktu komunikacji.

Wszystkie wymienione aspekty komunikacji mogą wystąpić w relacji policjant – obywatel. Dla poprawnego budowania relacji, a w szczególności wzajemnego zrozumienia konieczne jest wyzbycie się stereotypów i uprzedzeń. Ważne jest też wzbudzenie w sobie wrażliwości międzykulturowej. Wrażliwość międzykulturowa to pojęcie, które funkcjonuje w kontekście spotkania z różnicami międzykulturowymi, poczucia przynależności do odmiennych kultur i identyfikacji z ich normami i wartościami. Oznacza świadomość różnic występujących między kulturami oraz wyczucie w momencie, gdy następuje spotkanie z taką różnicą. W przypadku policjantów ważne jest także zniwelowanie poczucia etnocentryzmu, co w połączeniu z wrażliwością międzykulturową powinno być rozwiązaniem wszelkich barier w komunikowaniu się z cudzoziemcami przybywającymi do Polski.

Bariery i problemy w zakresie zgłaszania przestępstw z nienawiści i kontaktów imigrantów z organami ścigania

Uczestnicy zidentyfikowali szereg różnorodnych barier, które powstrzymują ich przed zgłaszaniem przestępstw z nienawiści lub w ich opinii mogą znaczenie utrudniać zgłaszanie. Wskazywano na czynniki związane z:

- brakiem wiedzy po stronie osób poszkodowanych: o karalności przestępstw z nienawiści, o tym, jak zgłosić przestępstwo, o funkcjonowaniu mechanizmu skargowego (skarg na Policję),
- obawami osób poszkodowanych: przed procedurami, przed odwetem ze strony sprawców, przed mundurem i związanym z tym brakiem zaufania do Policji (kojarzenie Policji z aparatem represji z kraju pochodzenia), przed wtórną wiktyimizacją, przed upublicznieniem informacji o zgłaszającym, przed dyskryminacją ze strony przedstawicieli społeczeństwa przyjmującego,
- barierami dwustronnymi: językową, kulturową, wzajemnymi stereotypami,
- zachowaniem funkcjonariuszy Policji: brakiem kompetencji międzykulturowych, brakiem informacji zwrotnej na temat tego, co dzieje się w postępowaniu, brakiem empatii i lekceważącym stosunkiem do osób zgłaszających, formalistycznym podejściem funkcjonariuszy przy wykonywaniu swoich obowiązków,
- sytuacją i postawą osób poszkodowanych: nieuregulowanymi kwestiami pobytowymi, brakiem zainteresowania informacjami dotyczącymi tematyki przestępstw z nienawiści, brakiem motywacji do działania, aby zmienić swoją sytuację,
- postawą innych instytucji publicznych: brakiem wrażliwości ze strony samorządów i uczelni.

Poniżej znajduje się pełna lista barier wskazanych podczas konferencji:

1. Brak zaufania do Policji.
2. Obawa przed procedurami.
3. Bariera językowa (w tym stosowanie niezrozumiałego języka prawniczego).

Bariera ta działa w obie strony. Może być to zarówno bariera policjantów przed kontaktem z obcojęzyczną osobą, jak i bariera cudzoziemca, który obawia się, że nie zostanie

zrozumiany. Obydwie te perspektywy bazują na przesłance, że wzajemne zrozumienie jest trudne w kontakcie policjant - cudzoziemiec.

Obawa przed kontaktem z językiem prawniczym, który jest nieodzownym elementem procedur, którymi posługuje się Policja czy administracja w Polsce.

4. Brak wiedzy o karalności przestępstw z nienawiści.
5. Brak kompetencji międzykulturowych.
6. Godzenie się na bycie ofiarą.
7. Obawa przed odwetem ze strony sprawców.
8. Brak wiedzy o tym, jak zgłosić przestępstwo.
9. Brak informacji zwrotnej od organów ścigania na temat tego co dzieje się w postępowaniu związanym ze zgłoszeniem przestępstwa.
10. Obawa przed mundurem.
11. Bariery o charakterze kulturowym.
12. Kojarzenie Policji z aparatem represji z kraju pochodzenia.
13. Wzajemne stereotypy.
14. Brak empatii/lekceważący stosunek np. funkcjonariuszy Policji do osób zgłaszających.
15. Obawa przed wtórną wiktyimizacją.
16. Brak zainteresowania informacjami i materiałami dotyczącymi tematyki przestępstw z nienawiści.
17. Brak wrażliwości ze strony samorządów i uczelni.
18. Autoizolacja cudzoziemców z obawy przed dyskryminacją.
19. Formalistyczne podejście funkcjonariuszy przy wykonywaniu swoich obowiązków.
20. Nieuregulowane kwestie pobytowe.
21. Zgłoszenie = upublicznienie.
Bariera ta dotyczy obawy, że zgłoszenie organom ścigania przestępstwa z nienawiści jest równoznaczne z upublicznieniem tej informacji osobom postronnym. Obawa ta łączy się z przekonaniem, że upublicznione zostaną adres zamieszkania czy miejsce pracy zgłaszającego.
22. Brak świadomości funkcjonowania mechanizmu skargowego (skarg na Policję).

Propozycje rozwiązań

Jednocześnie, uczestnicy konferencji zaproponowali szereg rozwiązań, które mogą pomóc w niwelowaniu barier i zachęcać osoby poszkodowane do zgłaszania przestępstw z nienawiści organom ścigania, a także przyczynią się do przeciwdziałania przestępstwom z nienawiści. Są to:

- spotkania przedstawicieli grup mniejszościowych i instytucji publicznych, służące bezpośredniemu komunikowaniu problemów i wspólnej pracy nad rozwiązaniami,
- działania edukacyjne i informacyjne: szkolenia policjantów i prokuratorów, edukacja dzieci, w tym edukacja międzykulturowa prowadzona przez społeczności mniejszościowe, edukacja rodziców i nauczycieli, przygotowywanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dla cudzoziemców na temat ich praw, szkolenia dla dziennikarzy na temat języka uprzedzeń i stereotypów, nagłaśnianie problemu przestępczości z nienawiści i zachęcanie społeczeństwa do zgłaszania przestępstw,
- działania samych społeczności mniejszościowych, aktywność liderów społeczności polegająca m. in. na pomaganiu członkom danej społeczności w zgłaszaniu przestępstw, sygnalizowaniu instytucjom publicznym problemów zaistniałych na danym terenie,
- współpraca pomiędzy różnymi podmiotami: współpraca organizacji pozarządowych z cudzoziemcami, współpraca międzyinstytucjonalna,
- wzajemne poznawanie się Polaków i imigrantów, poznanie języka polskiego i kultury polskiej przez imigrantów,
- działania w Policji: kontakt policjantów z rodzicami osób małoletnich dopuszczających się przestępstw z nienawiści, wychodzenie policjantów do społeczności lokalnych, powołanie oficerów łącznikowych w Policji, budowanie różnorodności w Policji, docenianie policjantów w sposób szczególnie zaangażowanych w promowanie postaw tolerancji oraz problematyki przestępstw z nienawiści, ale też możliwość szybkiego i prostego złożenia skargi na funkcjonariusza przyjmującego zgłoszenie o przestępstwie z nienawiści
- szczegółowe podawanie okoliczności zdarzenia przy zgłoszeniu przestępstwa z nienawiści

Poniżej znajduje się pełna lista propozycji działań wskazanych podczas konferencji:

1. Potrzeba bezpośrednich spotkań z grupami imigranckimi.
2. Ciągłe szkolenie policjantów i prokuratorów.
3. Potrzeba edukacji od najmłodszych lat; edukacja rodziców i nauczycieli.
4. Większe zaangażowanie społeczności mniejszościowych.
5. Nagłośnienie problemu przestępczości z nienawiści.
6. Popularne formy przekazywania informacji m.in. wykorzystanie mediów społecznościowych.
7. Wychodzenie policjantów do społeczności lokalnych.
8. Bliska współpraca NGO z cudzoziemcami.
9. Poznanie języka polskiego i kultury polskiej przez imigrantów.
10. Wzajemne poznawanie się Polaków i imigrantów.
11. Powołanie zespołu przy MSW, w którym brałoby udział przedstawiciele społeczności imigranckich oraz mniejszości narodowych i etnicznych.
12. Aktywność liderów społeczności: pomoc w zgłaszaniu przestępstw, sygnalizowanie instytucjom publicznym problemów zaistniałych na danym terenie.
13. Szczegółowe podawanie okoliczności zdarzenia przy zgłoszeniu.
14. Współpraca międzyinstytucjonalna.
15. Kontakt policjantów z rodzicami osób małoletnich dopuszczających się przestępstw z nienawiści.
16. Możliwość szybkiego i prostego złożenia skargi na funkcjonariusza przyjmującego zgłoszenie o przestępstwie z nienawiści.
17. Powołanie oficerów łącznikowych w Policji.
18. Docenianie policjantów w sposób szczególny zaangażowanych w promowanie postaw tolerancji oraz problematyki przestępstw z nienawiści.
19. Budowanie różnorodności w Policji.
20. Zachęcanie społeczeństwa do zgłaszania przestępstw.
21. Przygotowywanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dla cudzoziemców dotyczące ich praw.

22. Edukacja międzykulturowa dla dzieci prowadzona przez społeczności mniejszościowe.

23. Szkolenia dla dziennikarzy.

Takie szkolenia pozwolą dziennikarzom na uświadomienie sobie tego, czym jest język uprzedzeń i jak unikać powielania stereotypów w prasie.

ANEKS ORYGINALNE WERSJE JĘZYKOWE WYSTĄPIEŃ

Aleš Hanek

Office for Democratic Institutions and Human Rights OSCE

Hate crimes in the OSCE region – ODIHR's perspective

With 57 participating States in North America, Europe and Central Asia, the **OSCE is** the world's largest regional security organization. The OSCE's comprehensive approach to security works to address three dimensions – the politico-military, the economic and environmental, and the human – as an integrated whole. As the OSCE institution focusing on the human dimension of security, ODIHR has been tasked with supporting states in their efforts to meet their human dimension commitments.

According to the OSCE definition, **hate crimes are** criminal acts motivated by bias or prejudice towards particular groups of people. They pose a threat to security and may escalate into violence on a wider scale. Addressing hate crimes effectively requires a multi-faceted approach involving the political leadership, criminal justice system, social services and civil society.

OSCE participating States have recognized both the threat posed by hate crimes and the need for a comprehensive response, and **have committed themselves**, inter alia:

- to pass tailored legislation that provides for increased penalties,
- to investigate hate crimes promptly and ensure that the motives of those convicted of hate crimes are acknowledged,
- to introduce or further develop capacity-building activities for law enforcement, prosecution and judicial officials to prevent, investigate and prosecute hate crimes,
- to collect, maintain and make public reliable data on hate crimes, across the criminal justice system, from the police to the courts,
- and, last but not least, to report this information to ODIHR.

ODIHR, in turn, has been tasked by those same decisions by the OSCE participating States to assist them in developing capacity to address hate crimes. To fulfil its **capacity building**

mandate, ODIHR has developed a number of training initiatives aimed at police, prosecutors and authorities responsible for hate crime data collection.

In this respect, I would like to highlight the co-operation of Polish authorities and, in particular, the instrumental role of the Ministry of Interior in implementing ODIHR's *Training against Hate Crimes for Law Enforcement* (or TAHCLE) programme in Poland. Around 70 000 police officers have received training on hate crimes under the TAHCLE framework to date.

Furthermore, we have good and ongoing co-operation with the Ministry of Interior in terms of raising awareness about hate crimes against members of the African community in Poland.

I also have the pleasure to announce that ODIHR has been in contact with the Prosecutor General's Office, as well as with the Judicial Training Academy in Lublin. We hope that these contacts will lead to equally successful implementation of ODIHR's *Prosecutors and Hate Crimes Training* (or PAHCT) programme in Poland.

ODIHR is also mandated to serve as a collection point for hate crime information, statistics, and relevant legislation reported to it by the participating States. Earlier this year, we launched a **hate crime reporting** website at **HATECRIME.OSCE.ORG** to be able to better fulfil our mandate.

The website presents data by year, by country and by bias motivation.

Country pages include the number of hate crimes, recorded by police, and the number of cases prosecuted and sentenced. Where available, a breakdown of the overall hate crime figure by bias motivation is included. Participating states also report information on legislative developments and national initiatives against hate crimes. Official information is complemented by reports by civil society and inter-governmental organizations monitoring hate incidents and policy responses.

The bias motivation pages provide information on biases underlying hate crimes and present data reported on hate crimes according to those biases. ODIHR is mandated to report hate crimes based on six bias-motivation categories: racism and xenophobia, bias against Roma and Sinti, anti-Semitism, anti-Muslim bias, bias against Christians and members of other religions, and other bias motivations. The last category includes reports on those bias motivations that are most frequently reported to ODIHR as being recorded by participating States. Currently, this section includes bias-motivated crimes against LGBT people and against people with disabilities.

The website also presents ODIHR's tools against hate crimes, including the training programmes mentioned earlier, and explains in detail our methodology.

The data available at HATECRIME.OSCE.ORG cover the period from 2009 to present. Hate crime data covering **the year 2013** were released a few days ago, on the International Day of Tolerance. For 2013, 36 participating States submitted information on hate crimes. One-hundred and nine civil society organizations reported bias motivated incidents in 45 countries.

ODIHR's hate crime reporting aims to demonstrate the prevalence of hate crimes in the OSCE region. The varied data-collection methodologies, sizes or federal compositions of countries, different laws and policies in place, levels of training of criminal justice agencies ... – these are just a few factors that make this goal rather aspirational. While **some broad observations about hate crimes** in the OSCE region can be made **and some trends** identified, the available data do not allow for direct comparison among countries and need to be interpreted with caution. For example, higher figures might simply mean that countries are recording hate crimes more diligently or that victims are reporting these crimes to the authorities more often. Simultaneously, lower figures do not necessarily mean that there are fewer hate crimes; they may be an indication of under-reporting.

The available data do reveal some **challenges** related to collecting hate crime information. ODIHR addresses some of the national challenges in its key observations, found at the bottom of the country pages. One key observation is assigned to each participating State and reviewed annually. ODIHR's observations can draw governments' attention to potential gaps in their hate crime data collection, and help them help identify areas for improvement.

I will use the remaining time to address some of the more pressing issues that come up time and again in ODIHR's reporting.

Under-reporting has already been mentioned and remains a key challenge. Many victims do not come forward to report hate crimes. This happens for a number of reasons, ranging from language barriers to mistrust in the ability of authorities to respond effectively, fear of secondary victimization, or unwillingness to reveal sexual orientation or gender identity in LGBT victims. Consequences of under-reporting are serious – states cannot formulate effective responses to hate crimes when the actual scale of the problem remains hidden. There are many good practices to learn from when trying to overcome under-reporting. Raising awareness of hate crimes among the victims, general population, authorities, is one such approach – some data about an excellent initiative by the Polish government was presented earlier. Governments should also work with victim communities and involved NGOs to encourage reporting of hate crimes. Again, this conference presents quite a few examples of such co-operation. ODIHR is ready to assist with developing the capacity of NGOs monitoring hate crimes. And lastly, assessing unreported hate crime through victimization surveys may help to get a fuller picture of the problem.

Countries reporting hate crime data often do not disaggregate the numbers of cases by specific targeted group. This can be merely a problem of data collection – bias motivation is recorded but statistics are not available. Or the bias motivation has not been recorded by the authorities at all in a reported hate crime. Either way, issues with recording of bias motivation and data disaggregation seriously hinder both the policy response and the response by the criminal justice system. Properly identifying hate crimes and their recording as such by law enforcement and prosecution officials is the necessary first step. ODIHR's capacity-building activities in the field of data collection, as well as our training programmes, are readily available tools in this respect.

Due to their increased impact, all hate crimes threaten societies. Some of the hate crimes make headlines – racist murders, arsons, bombings or cases involving known extremists. But it is important to note that vast **majority of hate crimes do not make media headlines**: physical assaults, minor damage to property, graffiti, etc. Arguably, most hate crimes are committed by perpetrators who are NOT neo-Nazis, do NOT have swastika tattoos and do NOT regularly attend rallies. It is the “ordinary” offenders committing crimes out of bias and prejudice that test the criminal justice system response the most. In particular, in countries where response to targeted violence is traditionally framed as part of the fight against extremism or politically motivated violence, this may be a challenge.

The last issue I want to touch upon is one related to the need to differentiate **between hate crimes and hate speech**. Hate speech contributes to environment conducive to hate crimes and needs to be addressed. Most countries have chosen to criminalize some forms of hate speech and criminal law solutions have also been recommended by some international organizations. The submissions of data that feed into ODIHR's hate crime reporting often conflate the two concepts. In fact, the Key Observation most frequently assigned this year is one recommending disaggregation of hate speech data from hate crimes. OSCE commitments clearly distinguish between these two concepts. Monitoring hate crimes is based on recording the motivation of offenders. Hate speech cases, on the other hand, require public expression of ideas considered harmful. Correct criminal justice – as well as effective policy responses to each of the two phenomena – require a clear distinction between the two. This should also be reflected in the data reported to ODIHR.

Mohamed Ali Abubaker
National Bureau of Investigation, Sweden

Counteracting hate crimes in Sweden

The Swedish state has a judicial system that includes everyone within its borders.

The law is supposed to function the same way no matter what kind of minority group a person belongs to or identify him or herself to.

Then what does the Swedish law states when it comes to hate crimes?

The term hate crime does not exist within the Swedish legislation. Instead the Swedish law has a view and some definitions that will increase the severity of a committed crime if the crime contains certain elements. The elements are the bias motives, there is no lower level of what kind of crimes it might cover. All kind of crimes might be applicable and what is considered the most insignificant crime might be a hate crime if the bias motives are there and can be proven.

Minorities are supposed to be protected by the law and therefore it is not important if the person being attacked is actually a part of a minority group or protected group, the legislation looks more in to the motives of the perpetrator.

On a certain level the authorities in Sweden have taken the fight against hate crime seriously, but as always, there is always more to do. If prosecutors and courts fail, that means that society has failed.

Hate crime is a violation of human rights and against the conviction of everyone's unconditional equal value. Of course you can avoid specific places or situations - but you cannot, for instance, stop being dark-skinned. That is why hate crimes are a serious threat.

Recently, the Swedish government has given the police the task of developing the work in fighting hate crimes. The idea is to strengthen the education and to increase the knowledge about hate crime among the police officers in order for them to increase the ability to detect and investigate and to improve the investigations concerning hate crimes.

The improved police work in investigating hate crimes will be developed in the best way through good examples of successful police work, the good examples need to be spread and shared across the country.

Gatherings like this, when initiatives are taken and invitation are accepted will lead this important work forward in a prosperous and fruitful direction.

Swedish police work with hate crime:

Swedish police gets a relatively good education in hate crime at the Police Academy.

As a police officer you get to learn which investigative measures are needed to be taken, both legally and strategically. The education is also focused on trying to see events from the perspective of the victim in order to increase understanding of what various minority groups might go through. Another part of the education is to focus on the prejudice that each and every one of us have, to discuss values, ethics and moral.

These questions need to be dealt with continuously and they need to be kept up to date.

How is a hate crime investigated?

In large parts of the country hate crimes are, unfortunately, investigated in the same way as other crimes. Some investigating officers might look into the technical elements in the crime but neglects to investigate the circumstances, the bias motives are being kept outside of the picture, the result is that investigations conducted in this way will suffer and may give an unsatisfied result.

In the capital Stockholm and the third biggest town, Malmö, there is one hate crime unit in each town, but unfortunately the hate crime unit in Stockholm only deal with hate crimes committed within its own police district, which in this case is down town Stockholm. The same goes for Malmö. To make the police work more efficient, the Swedish police have a unit with a special function when it comes to investigate different types of crimes.

This unit coordinates almost all the police reports that are written, and every time there is a hate crime pointed out in a report or if the coordinating police officer detects bias motives in a certain case that case is transferred to the hate crime unit. This only happens in the areas where there are hate crime units available; otherwise ordinary police officers will investigate the cases. So the results in the country as a whole will inevitably differ.

It also requires that the coordinating officers really know how to identify a hate crime and not to deal with it as an ordinary police report.

The hate crime unit then deal with the investigating part, they conduct interrogations, collect evidence, supports the victim and informs them about the case and how it will proceed.

And if needed the hate crime unit will ask for assistance from special units.

There are also prosecutors specialized on hate crimes and they work very close with the investigating police officers.

When the case is taken up to court the hate crime victim, as any other victim of crime, has the right to a claimant counsel. The council will be by the victim's side throughout the court process.

The importance of spreading information:

Information is important. The Swedish police force have focused in trying to spread information within its own ranks about minority groups and the challenges they face in everyday life.

The hate crime unit has discovered that there is a difference between the work of police officers and police reports in locations outside the major cities where problems might be of a more serious degree for the minority groups. Some police areas have presented very low statistics on reported hate crimes in their police district but that does not mean that there are such a low number of hate crimes committed within that police district. I just believe that such police areas need to emphasize the importance of fighting hate crimes even more.

Another reality in Sweden is that most of the police resources are available to the major cities such as special units and so on. On the other hand the large cities contain a greater multicultural mix of people from different backgrounds compared to the smaller towns. However the minority groups might become more visible, isolated and vulnerable in smaller towns.

Therefore the allocation of resources need to be revalued from time to time.

Needed more work in the field of Swedish police:

The main goal for police officers needs to be the increase of knowledge in the form of an in-depth understanding of how hate crime victims suffer, how a hate crime affects the victim and her society. The main goal should also include more focus on what the law states and act upon that.

I always say to my police colleagues that the loyalty is supposed to be towards the law and not towards ones beliefs, opinions, assumptions, prejudice or the attitudes of other colleagues.

Some of the consequences of an increased distance between the local police and the minority groups are isolation of these groups and they will feel more secure in areas where other fellow community members of the same cultural background live. As a result these

areas will automatically be segregated and police will only visit these areas when crimes are committed. I will get back to this issue later on.

Swedish police is starting to understand that it is not enough to investigate the crime itself as any other crime. Hate crime investigations need to be deeper.

Investigators must prove what the offender thinks and feels, which is rarely shown during an attack.

The evidence present in most cases mostly consists of interviews with claimants, witnesses and suspects, and also seized symbols, membership cards, chat logs, or other material that proves that the offender has values that indicate bias motives.

And the overall picture of hate crime evidence differs from one court to another, and for the inexperienced, it can be hard to tell what is regarded as hate crime.

Court verdicts have shown that the bias motives must be part of the aggression from the start and something that could be seen throughout the whole attack.

So for instance; if a person slanders his opponent the same time the fight is stopped it might not be considered a hate crime since it was not part of the whole attack and only the last section of it.

How have the police hate crime unit received their experience?

So how can police officers improve their experience and work in this field? Among some things that Swedish police is doing is that they have contact with certain NGOs to be able to learn from them how to handle specific cases against ethnic minorities and that is welcomed since a police officer cannot investigate all hate crimes the same way.

The hate crime unit has discovered that some immigrants do not realize that they have been subjected to a serious offense, third-country nationals think those offences is a must for them to endure. They think that they should tolerate the offences as immigrants.

I have a background within the Muslim community and a lot of the members in my community have accepted that something might happen at any time, but never as long as they are in their own neighborhood.

The government has now decided to look into xenophobia towards religious groups and organizations; they want to get a better overview of the situation and therefore initiated a report this year in April. The report was focused on the Muslim communities and was conducted under the guide of "The Swedish Commission for Government Support to Faith Communities", SST, they are supposed to survey actions of xenophobia towards religious communities, their holy sites, meeting places and towards their members.

However a plan or strategy that is based on the needs of each and every one of the greater minority groups in Sweden unfortunately does not exist.

The state is the ultimate protector of human rights and in order to combat hate crimes towards minority groups the state first needs to obtain knowledge about the area that they are about to tackle, in order for them to justify the allocation of resources for that purpose.

The state obligations toward, for instance, the Muslim communities are as much as to any other community.

The Swedish government has a duty to protect minorities in the country and it needs to create laws that are efficient. For instance the individuals and their sacred places need to be protected.

That led me to point out the importance of community policing.

That kind of police work is needed and needs to be a part of the everyday police work.

There is a must in building relations with the local communities, especially in segregated areas.

It should be a routine work for the police force to reach out to minority groups.

To promote the cooperation between them and to include the local police is essential in order to create a sense of trust within the minority group.

Police work in Sweden has been found to be at its best when it is preemptive and focused on long-term results.

For instance, for a couple of years the hate crime unit has been part of a yearly conference held by the two biggest, national, Islamic organizations in Sweden.

The hate crime unit have some smaller engagements, they keep in touch with the national Muslim youth organization, have joint training sessions where representatives from the police force share information about what a hate crime is, what channels a victim can make use of and the community representatives are also given an opportunity to describe what their problems, obstacles and challenges are.

But in relation to the local communities and ethnic minorities there is still more work to be done.

Mistakes and lessons – governmental level:

The government is putting some efforts in to place, the governmental “body” The Swedish National Council for Crime Prevention, presented that during 2012 there had been 310 reports of hate crimes with islamophobic motives. Statistics show that there is a big number of unreported cases and that is based on the number of Muslims in Sweden since the studies that, so far, has been made are not based on an individual basis.

But when the government decides to look in to matters like this, normally, there is also an action plan issued for the police. So the result of a study or report like this needs to be followed up and necessary measures needs to be taken in order to prove that the matter is taken seriously.

I would welcome an explicit action plan in dealing with hate crimes towards immigrants, and other marginalized groups such as the Roma, Muslim group, and the black community.

When it comes to the different immigrant communities some are based on ethnic profiles and the natural explanation is that they are experts within their own area and understand social codes, dynamics within their own group, share the same language etc. But the main problem is that a great majority of the organizations are dependent on governmental aid, this aid is only available in a total of three years and when the funding is finished the projects also ends. Then they need to apply for new funding which hinders the work in the long term, and if they try to conduct a study that study will get affected and so will the statistics and results.

The kind of research on the situation of immigrant groups should be focused on their social and economic situation and not only focus on public attitudes towards the immigrants. For instance it is important to try to show how immigrants might be affected by harassments. Studies need to be conducted in a way that immigrants do not feel that they are some sort of experimental objects, they need to feel that studies are being made with them and not so much about them, that can increase the feeling of being excluded from society even more, their voice in researches about them are important.

What I have seen in Sweden is that a neutral platform is needed, neutral in the sense of not only covering the exposure of one ethnic group but instead trying to collect the common elements that can be seen during an attack such as black hair, different color of skin or other physical attributes and in that way let the things that might be negative in the eyes of the perpetrator instead be the attributes that unites them. It has resulted in very positive work in making different immigrant groups also come together for a common goal.

Within my own community I have come to term that the responsibility does not only fall upon the government, it also befalls the Muslim organizations to find a long term strategy in order to combat anti-Muslim hate crimes and not being too vulnerable and dependent

on short term funding. Another thing is that statistics shows that a majority of Sweden's Muslims are not members in these organizations.

Just to clarify: It is forbidden according to Swedish legislation to register people's ethnicity, political views, religious beliefs etc.

A part of the challenge that the Muslim communities face is being able to identify and collect the correct form of information from their communities in order to identify hate crimes and to know what the concerns within the community are.

Since there is mistrust and suspicion towards the police from a great portion of this group, some NGO:s offers to report the crimes on behalf of the victims to the police. So we can see that the trust for the police needs to be improved.

Barriers and obstacles - Some of the mistakes from the police – lessons to learn:

The fact why people do not want to report to the police have been shown in several studies in Sweden. It is a pattern that is overwhelming, especially among the young people...they do not feel that the police is a force that they can rely on.

This feeling needs to be defeated; I grew up in a suburb called Husby, where some big riots took place last year. The young population does not feel that the police force are there to protect them, in fact they feel targeted in these areas, for instance they are often stopped and frisked for no legitimate reason. These are not even immigrants, they are children of immigrants, most of them are born and raised in Sweden but still identifies themselves as immigrants. Just that notion is problematic and is a clear evidence that they don't feel as a part of society.

A study about the Racism within the police force in Europe, by the British member in the European Council Mike Davies, had a police officer in the UK interviewed and he said that certain groups among the young population expressed that they did not feel that the police where there for them, it is the exact same quotes that you can find in Sweden among parts of the younger population from immigrant families in these segregated suburbs. That might be the result of feeling excluded and isolated.

So I believe that there is more to do for the police and especially the hate crime unit.

I need to clarify some things; very small portions of the crimes that are reported to the hate crime unit are hate crimes based on ethnicity or religious beliefs.

One of the reasons being the location of the hate crime unit. It is located in down town, there is a very little opportunity for most of the ethnic minorities to meet the representatives from that part of the police force that are specialized in this field, the reason for that is that a majority of immigrants live in the segregated suburbs of Stockholm and not in the expensive quarters of down town Stockholm.

One first step to deepen the co-operation between law enforcement and immigrant communities is for the law enforcement to be located at the same place as the people you are intended to help, in that way natural meeting places would be created. The authorities need to be accessible for people. It should be made clear where and what type of help can be received.

So the example that I gave regarding representatives from the police force hate crime unit visiting a yearly held Muslim conference with participants from the whole of Scandinavia is not enough, the police force needs to be where the people are in their everyday life. But the purpose needs to be in the same positive way as in this conference.

The best and most effective police work I have ever witnessed towards the Muslim community is by a senior police officer at the age of probably 60, he stands outside the Grand Mosque in down town Stockholm almost every Friday. It doesn't matter if it's summer or winter, he stands there in his uniform talking to people and just being friendly and accessible.

After the prayer when the worshippers walk out from the mosque they have some small exchanges of words with the officer.

When he first started to visit the mosque in that way, people first got worried and thought that something might have happened, a lot of people actually started to ask him if something had happened and if there where some kind of threat towards the mosque.

His presence outside the mosque creates a feeling of security for the visitors, and the visitors also feel that the authorities prioritize their natural meeting place, the mosque.

We need more police officers like him, that makes themselves available to people.

We have areas where the police have only visited a local mosque once in 6 years and that is not a good sign.

The first responders within the police force have yet to become better at assessing hate crimes, learning to detect the motives for the crimes, but more is needed in finding common ground with the minority groups, to visit them in their environments and in their societies.

Please don't misunderstand me here, in order for a co-operation to be fruitful there is a need of a mutual willingness but one needs to keep in mind that a majority of the minority groups are non-profit organizations. They are led by people who has other commitments such as work, family and studies.

The work within the community is mostly based on their spare time. The police should use the opportunity to visit the natural meeting places for immigrants since it is an exceptional

place where information can be shared, for instance the mosque is a natural meeting place for Muslims who practice their religion.

Police officers should not only show up when something bad has happened; instead they should strive to normalize their relationship with the people within the communities and as a result people would not only associate the police with negative events.

We have dialogue officers within the police force; they have a much better relation with a lot of the local groups out in the suburbs than the first responders in those areas. In times of difficulties they act as a bridge between the police force and the local communities. I hope that one day every police officer would be a dialogue officer.

Studies have shown that police officers must improve themselves in explaining their actions, why some interventions are made, if one is not able to give any explanations there is a high risk of building up conflicts between the police and the marginalized group who does not consider the police as being there for them.

FINALLY

Changes comes through opportunities of reflecting over one's attitude, it is through reflection that change may take place. Therefore it is important that training and education is allowed to take some time so that the process of reflection among participants can develop into attitude improvements. There are very few opportunities for reflection in the hard-pressed daily lives of the police officers work. I know that. Therefore time needs to be created.

The status of the questions needs to be elevated within the agency.

The senior police officers need to clarify that this is an essential part of the police work and that it is prioritized. Among some actions that the police force needs to take is to make the force reflect upon the multicultural societies that have been a part of Europe for a long time and that are still emerging in some places, for instance in Sweden, the recruitment of people with non-Swedish or Scandinavian background into the police academy will narrow down the polarization between the police force and this part of the public.

There is a great need of police officers and immigrants to come together in a positive context and try to make them exchange perspectives with each other.

Instead of projects that will make a marginal difference and probably perish as soon as the financial means end, it would be better to prioritize the importance of hate crimes towards minority groups as much as any other serious crime area.

There needs to be a good scientific, empirical study that establishes measurable results.

The work needs to be measurable over a period of time in order to see any changes or trends that need to be dealt with, this would create a sense of awareness and also prove, to the public, that the authorities take this kind of crimes seriously.

We need to point out the problems, isolate them, and add resources in order to meet the demands within this area whether it would be to educate members of a minority group or to physically guard their meeting places and holy sites.

And when something bad actually happens, everyone could benefit of the relationship between the police force and the local community. Then the outcome is most likely to be positive.

Daniel Kireki
Africa Connect

Hate crime from African community perspective

Imagine living every day in paranoia knowing that everywhere you go, everything you do is being observed and judged. Imagine walking into a convenience store or a clothing boutique and having someone watch your every movement thinking that you're going to steal an item, or reveal a bomb from under your clothes. Imagine being mocked and ostracized at school because you're "different". No one likes to be left out, but then, why do you judge? Imagine having to watch your back every time you are walking on the street at night in fear of being attacked. Why do you pass the torch of unforgiving world? Why do you set a fire of hatred? Why do you discriminate? Everywhere you go, everywhere you look, and there is always somebody different. People of African descent endure this in their daily lives.

Racial discrimination is experienced across a spectrum. It may occur in a passive way by excluding people socially or by being indifferent to their views and experiences. It may take the form of prejudice and stereotyping of different groups in our community; in name-calling, taunting or insults; or in actively and directly excluding or discriminating against people from services and opportunities.

In its most serious manifestation, racial discrimination is demonstrated in behaviors and activities that embody hate, abuse and violence particularly experienced by groups who are visibly different because of their cultural or religious dress, their skin color or their physical appearance. For centuries, the issue of racial discrimination has been haunting millions of people worldwide. Almost everywhere you turn; you see some form of discrimination. Research shows that its effect is greater on people that care about doing well. They also must be put into a situation where their skills or abilities might be in question, either in school, at work or in public places. Being discriminated can change someone's whole world. That is what the people of African origin undergo day in day out.

Emotional trauma and mental health effects from hate crime result in the most significant harm to an individual. The perpetrators usually choose scapegoats on whom to take out

their frustration and aggression. They choose those who are seen as weaker or inferior to themselves. It's time for us to make a way.

Results and experiences gained during "Racism. Say it to fight it" campaign was a success because it acted to avoid 'one-way' communication: people are unlikely to engage with the topic of anti-racism if they are not given the opportunity to contribute their views. It also focused on changing racist behaviours and actions, rather than on changing racist attitudes and/or beliefs, which are remarkably resistant to change. Developing and supporting non-racist behavior is not only more achievable than are non-racist attitudes, but research suggests that altering behaviour can itself lead to altered attitudes.

The nature of hate crimes from the perspective of NGOs and public institutions

Since 2013, in our organization events related to tolerance and non discrimination have been preceded by minorities and civil society meetings where participants formulate recommendations. These meetings give minorities and civil society the opportunity to discuss current issues and priorities related to the topics of the meeting, to share best practices and to engage in coalitions and networks. Our meetings provide a platform to discuss the nature and scope of manifestations of intolerance and Hate Crimes against the minorities in Poland and specifically African community, and to identify possible initiatives and tools that could be developed to counter this problem.

Every year People of African Descent suffer prejudice because of their identity or perceived 'difference'. This normally include acts of physical violence and brutality, being spat at, being called names such Black Niggas, monkeys and the most common in Poland Czarne. They are being threatened, and being bullied through social networking sites or text messages. These offenses affect mainly Africans and cause enormous damage to victims, to their families and friends, and to the wider community.

To counter this significant problem, it is crucial that its extent, and thereby its impact on Polish society, is understood. Challenging hate crime is therefore a primary concern and through campaigns such as "Racism. Say it to fight it", we will be able to reach out for the majority of the population.

The true extent of hate crime in Poland today and how it affects African community present the experiences and perspectives of NGOs who deal on a regular basis with the challenge of hate crime. People of African Descent are targeted mainly because of their race, we are visible. Through our experience in organizing roundtable meetings on hate crime and intolerance experiences of hate crime as being associated primarily with either racism against People of African Descent, and migrants broadly is quite obvious.

The types of hate incident identified by our organization included physical violence, sexual abuse, verbal abuse and harassment. Beyond its obvious impact on the individual victim(s), anti-Black hate crime damages the psychological well-being of Black communities. Hate

crimes denigrate difference, promote isolation and exclusion, as well as undermine the importance of diversity in contemporary Polish society. Hate crimes also breed mistrust, alienation, and fear. Ignoring or denying that a hate incident has occurred gives perpetrators the impression that society condones their actions.

Barriers in reporting hate crime

Reporting is very minimal amongst People of African Descent. There are numerous barriers that make it difficult for victims to disclose and talk about their experience. These come from the myths and stereotypes that exist in our society. There is fear of being blamed or judged, fear of not being believed, and fear of recourse.

- Fear of racism.
- Fear of judgment.
- Feelings of extreme shame, stigma, fatalism.
- Lack of racially appropriate counselling services.
- Lack of knowledge of the legal system.
- Language barrier
- Fear of deportation.
- Reported cases sometimes not taken seriously.

Recommendations

- Law Enforcement to Pay Greater Attention to Incidents of Hate crime
- Check out “hate watch” Web sites.
- Bring in hate crime victims and community leaders to speak from a community perspective about the impact of anti-Black hate.
- Law enforcement agencies and criminal justice systems should be alert to any indication of bias motivation. Legislators should consider enhanced penalties for hate crimes to stress the severity of these offences. Courts rendering judgments should address bias motivations publicly, in order to raise awareness about hate crime and make clear that perpetrating such offences leads to harsher sentences.
- Give victims of hate crime the opportunity to seek redress against perpetrators; ensure that the government respond effectively to hate crime as an abuse of fundamental rights.
- Racism must be stopped. To achieve this, we must educate our children and learn how to forgive. We need to develop equality, compassion and sincerity when we deal with problems.

We are all responsible for stopping hate. While a hate incident may seem like an isolated occurrence, hate-motivated activity is a pervasive social problem that affects individuals and communities alike.

Niyi Aderibigbe
Diaspora Events

Perspective of persons reporting hate crimes

It is nothing strange discussing that foreigners suffer hate crimes and hate related incidences in silence within the borders of the Republic of Poland, and these victims of hate crimes in majority of cases decide not to report such act to the police and other law enforcement agencies due to various reasons, most especially reasons shaped by their own original perspectives as well as experiences of their newly adopted society. So, whenever we think of it – ‘Hate Crimes’, we ask ourselves why is it happening and most especially why are such act underreported and thereby making them go unnoticed?

Firstly, we have to agree that everything in today’s psycho-physical world we live in has been created due to our own interpretations simply because things are shaped the way we think and perceive them. Take for example; if an individual has no good impression of the police from his or her home country, they are more likely to do the same here in Poland. We also should have in mind that the police in Poland have not really got an impressive reputation as well, according to findings and research carried out among immigrants and their Polish friends. These are people who have at one time or the other got in contact or reached out to the police when they needed help and were grossly unsatisfied with their encounter. Such experience like these spread quickly within migrant communities and barriers are created mentally, which already tends to make other victims of hate crimes in the future reluctant to approach the police to lodge a complaint or report, due to insecurity and lack of trust.

Perhaps most of the stories told about the police and talks about policing and police misconduct, in most cases are emotionally exaggerated accordingly to the police themselves. The police have fallen short in holding any of its officers accountable to hate crimes or any hate related case. The police and policing agencies has a lot to do when it comes to building their reputation, most importantly the trust and confidence of those coming forward to report hate crimes to them, due to the fact that when the average person, most especially in the case of a foreigner in Poland falls victims, they are instantly confronted most of the time by the language and communication barrier. In the case

where such individual put their problems of hate crimes they have been victims of into perspective, their current social status as foreigner in Poland gives them a more realistic picture of the level of insecurity they might be exposed to.

Secondly, lack of confidence and insecurity dissuade victims in reporting hate crimes. The level of such insecurity might vary from communication related barrier to lack of the know-how on reporting procedures. It could also be the fear of reprisal attacks, to the feeling of lack of safety and protection afterwards. We have to also take into consideration that issues like these are not only just a mere feelings, as they are being propelled by the combined experiences of foreigners in dealing with the police and reporting cases to them. Take an example where a foreigner tried to report a case to the police and was detained for more than 48-hours. The police later claimed they could not get a proper translator to help them draw-up a report because the foreigner could not speak Polish language. However, in cases concerning foreigners with improper documentation and immigration issues, they try as much as they could to avoid the police and dare not report any hate incidence they suffer due to fear of arrest and eventual deportation.

Thirdly, reporting hate crimes has been made a much easier of recent with the inception of the Human Rights Protection Team of the Ministry of the Interior and various policing initiatives across Poland. Despite all these efforts, more has to be done to make the effect of the hard work and initiatives yield results by building the capacity and confidence of those coming forward to report hate crimes, starting from those that are the most vulnerable to such crimes, especially those from various minority groups that happens to be the easiest and most targeted time without numbers.

Lastly, the perspectives of persons reporting hate crimes would always vary depending on the individual, their social status and background. Such perspectives are mostly shaped according to but not limited to one of the reasons earlier discussed and stated in this note.

Furthermore, I personally have been acting as a catalyst to motivate victims to report hate crimes as well as get those more vulnerable informed on what to do when they fall victim. These people are from minority groups and have been supported in the capacity building as well as in what they should do whenever they feel they have suffer a crime based on a hate or any form of intention that is bias by organizing in-house trainings, sharing informational booklets and leaflets in different languages containing detailed information on how to go about reporting such crimes as a victim or as a witness.

From my own personal perspective, I think such initiative would work on the long term and would keep on passing the message "RACISM...HATE CRIMES, Say it to...Fight it" as well as support ideas on "How to dismantle the bomb of Hate" and other forms of effective cooperation of immigrants and law enforcement authorities.

